

V. 3-1-98
ve.
3405

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXXII 1997 APRIL – BALANDŽIO 22, Nr. 15

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

KAS BIJO ANTROJO NIURNBERGO?

Nors Vytauto Landsbergio dienotvarkė buvo minutėmis suplanuota, jis vis dėlto rado laiko iš Vašingtono atvykti ir dar kartą su Baltimorėje gyvenančiais lietuviais pasišnekėti. Balandžio 7 d. vakare didžioji Lietuvių namų salė buvo pilna. Susirinkusieji nuoširdžiai pasitiko šį žymų žmogų, kuriam istorija patikėjo vadovauti Lietuvos valstybės atkūrėjams. Lietuvių bendruomenės pirmininkui Vytautui Eringiui neteko ilgai svečių pristatinti.

Vytautas Landsbergis kalbėjo glaustai, bet vaizdžiai. Jis pradėjo nuo pavyzdžio, kad prieš daugelį metų Baltimorės lietuviai susirinko ir vieningai nutarė šiuos Namus pasistatyti. Iš tikrųjų, jie nesiteiravo "aukštesniųjų", ar verta statyti. Išvaizdus, Vytimi padabintas pastatas iki šių dienų stovi Baltimorės centre. Kitoje gatvės pusėje yra sodelis, kuriame skulptorius A. Grintalis tris koplytstulpius pastatė. Nedidelėje atšlaitėje Vytis išdėliotas. Jei šių Namų statytojus jau seniai priglaudė kapeliai, tai skulptorius buvo salėje ir svečio kalbos klausėsi.

Vytautas Landsbergis sakė, kad panašiai, kaip Baltimorės lietuviai, taip ir Lietuvos taryba 1918 metais Nepriklausomą valstybę atkūrė. O juk buvo patarinėjančių neatkurti ir grasinančių Nepriklausomybės nepripažinti. Lygiai taip buvo "patarinėjama" ir 1990 metais: "Nesukbėkite, nepakenkite Gorbačioviui". Net ta didžioji valstybė – JAV – sutriko. Visą laiką nepripažinusi okupacijos teisėtumo, ji nebežinojo,

kaip toliau pasielgti. Jos vadovai barė tautą už skubėjimą iš nelaisvės. Aiškino, kad nereikia reikalauti ir svetimos kariuomenės išvedimo, nes, girdi, trūksta kareivinių, nebus kur tų kareivių padėti.

Dabar jau vis labiau aiškėja, kad ir susidorojimas su į kovą už laisvę pakilusia tauta galėjo būti pavaizduotas, kaip sovietų imperijos "vidaus reikalas". Tokia padėtis verčia ieškoti aiškių tarptautinio saugumo garantijų. Patikimiausia garantija – įstojimas į NATO.

Profesorius pasakojo, kaip Lietuva ruošiasi įsijungimui į Vakarų struktūras, ko dar trūksta, ką nedelsiant reikia atlikti. Tačiau nemaža kliūtis, sakė Vytautas Landsbergis, yra tai, kad "Vakarai nėra pasiruošę mus priimti. Vis dar tebesvarstoma, ar mes nesame kokia nors buvusi Sovietų Sąjunga, ir ar nereikėtų dėl to siųsti užuojautą Maskvai. Todėl ir dirbamas nuolatinis politinis darbas."

Seimo Pirmininkas papasakojo, kaip tas politinis darbas dirbamas šio vizito metu, su kuo per pirmąsias dienas jau pavyko susitikti. Jis gana daug dėmesio skyrė Lietuvos vidaus problemoms, nurodydamas, kad valstybę galima sugriauti ne tik su agresoriaus tankais. Didžiausias rūpestis – nusikaltamumo pažabojimas. Nusikaltėlių suaktyvėjimui ypač palankūs buvo LDDP valdymo metai, kai priimti "korupciniai įstatymai", kai policija buvo tapusi pelningu verslu, priden-giančiu nusikaltėlius, o muitinė – valstybe valstybėje. Su tuo taikstėsi prokuratūra ir

teismai. "Dabar vyksta tikras karas su vietinėmis ir tarptautinėmis nusikaltėlių organizacijomis" – sakė V. Landsbergis.

Daug dėmesio Seimo pirmininkas skyrė Lietuvos tarptautinei padėčiai, santykiams su Baltarusija, Lenkija, Rusija. Nepriklausomybės atkūrimo žingsnius gana šaltai sutiko Suomija. O šandien jau galima matyti, kad ryžtinga Lietuvos pozicija padėjo ir Suomijai atsikratyti ją žeminančios priklausomybės. Dabartinių Suomijos vadovų požiūris į Lietuvą visiškai skiriasi nuo buvusios prieš keletą metų. Profesorius nurodė, kad negalima sutikti su vėl žarstomais patarimais "elgtis labai lėtai", nes juk Lietuvoje ... nesilieja kraujas. Tarsi reikėtų laukti, kol vėl pradės lietus.

Susitikimo pabaigoje svečias atsakė į susirinkusiųjų klausimus. Jis pabrėžė, kad nėra jūros sienos su Latvija problemų, kaip gana dažnai aiškina spauda. Reikia atriboti Lietuvos ir Latvijos ekonomines zonas, o sienos linija yra nustatyta. Amerikos kompanija "Amoco" nėra šio ginčo dalyvė. Kol Lietuva su Latvija nesusitarė, jokia naftos paieškų sutartis negalioja. Kompanijos atstovai supranta, kad pasielgę gana neapdairiai ir ima abejoti, ar nevertėtų imtis darbų kitose vietovėse.

Atsakydamas į "Dirvos" redaktoriaus klausimą, ar nevertėtų grįžti prie "Antrojo Niurnbergo" idėjos, kurią Vytautas Landsbergis ne kartą energingai kėlė prieš keletą metų, profesorius papasakojo, kad šis pasiūlymas buvo sutinkamas su kurčiu abejingumu. Net komunistinio holokausto muziejus, dėl kurio JAV yra priėmusi specialų įstatymą (jį pasirašė prezidentas) iki šiol nekuriamas. Nenori prisipažinti tie, kurie dalyvavo valstybių ir tautų naikinime. Bijo tarptautinio teismo ir tie, kurie savo abejingumu paskatino komunistinius budelius. O juk būtina visam pasauliui gerai išaiškinti antižmogišką komunizmo prigimtį, įvertinti jo padarytus (o gal ir tebedaromus bei tebeplanuojamus) nusikaltimus žmonijai.

Dr. Jonas Jasaitis

"Dirvos" elektroninio pašto
adresas:

dirva@ix.netcom.com.

Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis kalba Baltimorės Lietuvių namuose
K. Laskausko nuotr.

MIRĖ DIDYSIS
LIETUVIŲ ŽURNALISTAS

Bronys Raila gimė 1909 kovo 10 d. Lietuvoje, Plaučiškių kaime, Rozalimo valsčiuje, Panevėžio apskrityje. Po sunkios vėžio ligos jis mirė Jungtinėse Amerikos Valstijose, Los Angeles, Kalifornijoje 1997 m. balandžio mėn. 13 d., sekmadienį, apie 4 val. 30 min. vakaro.

Bronys Raila buvo išskirtinai spalvinga ir įvairiapusiška asmenybė. Spaudai rašyti pradėjo 1927 metais. Pradžioje bendradarbiavo skirtingų pažiūrų spaudoje. 1932 m. Kauno radiofono vadovybė pakvietė jį bendradarbiauti. 1937-1939 metais – "Lietuvos aidą" korespondentas Paryžiuje.

Metai iš metų plėtė jo nagrinėjamas temas, tobulino jų dėstymo ir aptarimo būdą. Tačiau visad jis išlaikė savąjį rašymo stilių. Rašydavo įvairiais kultūriniais reikalais, stiprokai liedavo politiką ir joje dalyvaujančius asmenis bei organizacijas.

Bronys Raila buvo dažnai kviečiamas kalbėti lietuvių kultūriniuose renginiuose, minėjimuose, šventėse. Kai kuriais atvejais turėdavo skirtingą nuomonę ir nesikuklindavo ją išreikšti: pasakyti ar parašyti. Turbūt visad raštu atsakydavo jo kritikams, nesidangstydamas švelniais lapeliais ar kvepiančiomis žolytėmis. Visuomenė žinojo: jeigu užsipulsi Railą – nuo jo gausi pylos.

Bronys Raila nuo 1979 metų – komentatorius Radio Liberty programose lietuvių kalba. Radijo bangomis jo balsas pasiekdavo Lietuvą ir tolimesnius kraštus. Tuose pasisakymuose jis atremdavo sovietų melą ir apgaule, išryškindamas jų ken-

kimą lietuvių tautai. Okupuotoje Lietuvoje žmonės slapta klausydavosi B. Railos minčių ir džiaugėsi, kad yra pasaulyje žmonių, gyvu žodžiu triuškinančių sovietinę propagandą.

Bronys Raila save vadino žurnalistu. Bet dėl jo šmaikščių posakių, gražiai dėstomų minčių, spalvingos ar klasikinės jų reiškimo formos, daugelio buvo laikomas ne tik žurnalistu, publicistu, bet ir rašytoju. Dirbo Rašytojų draugijos valdyboje.

Bronys Raila siekė Prūsų krašto (Mažosios Lietuvos) prijungimo prie Lietuvos, aštriai smerkė sovietų rusiškąjį barbariškumą jų okupuotoje Mažosioje Lietuvoje už vietinių gyventojų žudymą ir kultūros naikinimą, primityviausią vietovardžių rusinimą bei jų keitimą komunistiniais-sovietiniais išmislais. Tokias mintis jis išsakė ir 1993 metais Los Angeles išleistame videofilme "Lietuviai".

Broniui Railai buvo paskirta daug literatūrinių premijų, tarp jų ir Vinco Kudirkos, kuria jį apdovanojo vėl nepriklausomybę atkūrusi Lietuva.

Keletą dešimtmečių B. Raila priklausė Los Angeles Dailių Menų klubui, kurį nuoširdžiai teigiamai vertino ir noriai dalyvavo jo veikloje. Norėjo parašyti savo nuomonę apie DMK metraščius, kurių yra šeši tomai, bet nebesuspėjo.

Manau, kad B. Railos raštai bus įtraukti į Žurnalistikos fakulteto programas. Jis išliks lietuviškoje žurnalistikoje išliks kaip nemirtinga asmenybė.

Algirdas Gustaitis

Lietuviškieji koplytstulpiai (autorius – A. Grintalis) priešais Lietuvių Namus Baltimorėje. Priekyje – Vytis. Kairėje stovi "Dirvos" redaktorius Dr. Jonas Jasaitis. K. Laskausko nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **NAUJOS AGRESIJOS REPETICIJA?** Lietuvos pasienį "išbandė" Baltarusijos tankai. Naktį iš balandžio 10 į 11 d. keli Baltarusijos šarvuočiai įvažiavo į Lietuvos teritoriją ties Raigardo kontrolės postu netoli Druskininkų. Baltarusijos kariškiai teigia, kad Gožos poligone vykusių pratybų metu šarvuočių įgulos nepastebėjo valstybinės sienos ribų ir netyčia ją pažeidė. Baltarusija atsiuntė atsiprašymo notą.

• **DIPLOMATIJOS BEJĖGIŠKUMAS.** Centro sąjungos pirmininkas Romualdas Ozolas mano, kad Baltarusijos kariškių įsiveržimas į Lietuvos teritoriją yra labai rimta provokacija, kurią galima ir būtina sieti su bandymais Lietuvą atkirsti nuo NATO: "Rusija per Baltarusiją pasiekė ko norėjusi: parodė galinti daryti ką nori, pademonstravo visišką mūsų sienų apsaugos bejėgiškumą ir, mūsų diplomatijai tylint, suniekino mūsų, kaip pretendentų į NATO, ambicijas".

• **GAL LIETUVAI NEREIKIA NATO?** "Kauno diena" praneša, kad balandžio 9 d. atsirado koalicija, pasivadinus "Už teisingą Lietuvą". Koalicija jungia dvi ne itin gausias politines struktūras – per 1000 narių turinčią Liaudies partiją ir apie 600 narių nepartinių judėjimą "Rinkimai'96". Pareiškimą dėl koalicijos pasirašę lyderiai Vytautas Lazinka ir Julius Vesselka apgailestauja: prie koalicijos ištakų buvo penkiolika partijų. Koalicijos partneriai kategoriškai prieš narystę NATO, kurią laiko visiškai neįgyvendinamu tikslu. Jų manymu, Lietuva ne tik turi grįžti į Rusijos rinką, bet ir padėti Rusijai eiti į Europą, o Europai – padėti suprasti, kąd reikia padėti pertvarkyti Rusiją į pasiturinčią demokratinę valstybę. "Tokia Rusija yra šimtą kart didesnė Lietuvos saugumo garantija už NATO".

• **RIETENOS DĖL VALDŽIOS AR RIMTI NESUTARIMAI?** Konservatorių frakcijos Seime vadovai piktinasi "brolių krikščionių demokratų" sprendimais nepalaikyti konservatorių kandidatų į merus, rašo "Respublika". Krikščionių demokratų partijos valdybos narys Vytautas Bogušis laikraščiui tvirtino, kad "krikdėmai nėra konservatorių satelitai ar klapčiukų partija". Krikščionys demokratai nesutarė su konservatoriais dėl didžiųjų objektų privatizavimo organizavimo tvarkos, bet nesako, kad jie turi likti valstybiniai, pareiškė "Lietuvos aidui" Seimo Ekonomikos komiteto pirmininkas, Krikščionių demokratų partijos narys Albertas Šimėnas. Jis ragina Vyriausybę aiškiai suformuluoti, kas yra "tikrai strateginiai" objektai, apie kuriuos užsiminė premjeras ir kurių žadama neprivatizuoti. "Mes labai atvirai sakome: jei strateginius objektus išigys ne mūsų galimi ekonominiai partneriai, tai liksim nesuprasti, kur mes žengiam ir ko mes norim. Reikia labai atidžiai žiūrėti, kam pakliūs kontrolinis paketas. Turi būti saugikliai."

• **SEIMO PIRMININKO VIZITAI.** Grįžęs iš JAV Vytautas Landsbergis ir jo vadovaujama delegacija balandžio 13-17 dienomis lankėsi Vokietijoje. Balandžio 17-19 dienomis V.Landsbergis Čekijos parlamento pirmininko kvietimu apsilankė Čekijoje. Balandžio 19 d. V.Landsbergis dalyvavo dešiniųjų partijų vadovų konferencijoje Budapešte.

• **PREMJERAS LANKĖSI DANIJOJE IR BELGIJOJE.** Balandžio 17-ąją Gediminas Vagnorius ir jį lydinti delegacija išvyko oficialaus vizito į Daniją. G.Vagnorius susitiko su Danijos Karalystės Ministru Pirmininku Polu Nyrupu Rasmusenu (Poul Nyrup Rasmussen), parlamento (Folketingo) pirmininku bei prezidento nariais, pramonininkų atstovais. Balandžio 18 dieną G.Vagnorius ir delegacijos nariai vienos dienos darbo vizito atvyko į Belgijos Karalystę. Briuselyje įvyks susitikimas su Europos Komisijos Prezidentu Žaku Santeru (Jacques Santer) ir kitais atsakingais Europos Sąjungos ir Belgijos pareigūnais. "Mums buvo garantuota, kad, siekiant narystės Europos Sąjungoje, Lietuvai bus taikomos tokios pat sąlygos, kaip ir kitoms Vidurio Europos šalims", – pasakė G. Vagnorius. Europos Komisijos pirmininkas Ž. Santeris po susitikimo su G. Vagnoriumi atsisakė konkrečiau kalbėti apie būsimų derybų dėl stojimo į ES pradžią ir šalis, kurios galėtų patekti į pirmąjį plėtros etapą.

• **ATŠAUKIAMO AMBASADORIAI.** Užsienio reikalų ministerija siūlo šiais metais atšaukti septynis Lietuvos ambasadorius. Iš pateiktų kandidatų nėra nė vieno, kuris būtų dirbęs mažiau kaip trejus metus. Siūloma atšaukti Ričardą Bačkį iš Prancūzijos, Romualdą Kolonaitį iš Švedijos, Petrą Aušrevičių iš Suomijos, Haliną Kobeckaitę iš Estijos, Viktorą Baublį iš Baltarusijos. Iš ambasadorių prie NATO pareigų norima atšaukti Dalių Čekuolį, bet jį palikti ambasadoriumi Belgijoje, Nyderlandams ir Liuksemburgui. Atšaukus Alfonso Eidintą iš ambasadoriaus JAV ir Meksikai pareigų, jis liktų ambasadoriumi Kanadoje.

Iš visur – apie viską

POPULIARUS GINKLAS

Algirdas Pužauskas

Kovo mėnesį Maskvos karo muziejuje buvo pagerbtas 77 metų amžiaus atsargos generolas, nusipelnęs ginklų išradėjas Michailas Kalašnikovas. Dabartinė Rusijos vyriausybė apdovanojo jį aukščiausiu medaliu "Už tarnybą Tėvynei". Laikraštis "Krasnaja Zvezda" pirmajame puslapyje išspausdino stambiomis raidėmis: "Laimingo gimtadienio Tau, Kalašnikovai!" Generolas jau anksčiau buvo apdovanotas daugybe medalių ir ordinų, tarp jų ir trimis Lenino ordi-

nais. Spauda po pasikalbėjimo su generolu pabrėžė, kad jam svarbiausia valdžios dovana buvo leidimas toliau vadovauti Izevsko mechaninės inžinerijos fabrikui, kuris toliau gamina automatus, vadinamus AK-47. Rusijoje surengta šventė ir buvo skirta paminėti 50 metų sukaktį nuo to šaunamojo ginklo panaudojimo pirmąsyk. Šiaurės Vietnamo kareivis, 1968 metų balandžio 7 d., tik ką gavęs naują AK-47 automatą, pasitiko visą kuopą JAV kareivių ir nušovė 78 amerikiečius.

Maskvos spauda tvirtina, kad fabrikai yra iki šiol pagaminę 70 milijonų to modelio automatų. Jie naudojami 55-ties valstybių kariuomenėse. Ginklas sveria apie 7 svarus, jo ilgis – 35 coliai. Automatų pasaulyje buvo ir anksčiau. Britai turėjo "Sten", amerikiečiai – Thompson,

vokiečiai savo Schmeisser "mašinpistolę". Tačiau patvariausias, lengviausias ir patikimiausias buvęs AK-47. Jo siluetas net atvaizduotas Mozambiko valstybinėje vėliavoje. Sakoma, kad šautuvus, net ištrauktas iš žemės ar iš dumblo, šaudo be didesnio valymo. Pats generolas M. Kalašnikovas pareiškė spaudai, kad jis sumanė šį ginklą tėvynės gynimui. Jei jis naudojamas etniniuose karuose blogiems tikslams, tai atsakomybė tenka politikams, o ne ginklų gamintojams. Jis ir toliau patenkintas stebi, kaip Udmurtijos autonominėje respublikoje, kur jis ramiai gyvena, gimsta jo "vaikai", kaip jis vadina automatus..

Reikia pridurti, kad AK-47 nebuvo populiarūs ginklai Afganistane, kuriame laisvės kovotojai naudojo šautuvus, pagamintus Kinijoje ir Egipte.

STAČIATIKIAI SUSKILO

Rusijos stačiatikių (pravoslavų) bažnyčia nuo senų laikų sugebėdavo palaikyti neblogus ryšius su valdžia. Carų laikais bažnyčia buvo vienas stipriausių sosto stulpų. Dabar stačiatikiams vadovaujantieji vyskupai irgi draugauja su valdžios vyrais ir biznio vadovais.

Maskvoje neseniai vyko Bažnyčios vyriausios tarybos (Sinodo) posėdžiai, kuriuose dalyvavo 133 prelatai, vyresnieji popai. Darbo tvarkėje buvo keli sunkūs klausimai. Buvo numatyta, kad Bažnyčiai gali sukelti sunkumų paskutinio Rusijos caro Nikalojaus ir jo šeimos paskelbimas šventaisiais, jų kanonizavimas, nors tam gal būtų pritarę milijonai tikinčiųjų Rusijoje ir visame pasaulyje. Kitas daug nemalonus galėjęs sukelti klausimas – siūlymas pasitraukti iš Pasaulio Bažnyčių Tarybos. Abu pasiūlymai buvo atidėti dvejiems metams. "Palauksime ir pažiūrėsime", – nusprendė vadovybė.

Rusijos stačiatikių bažnyčiai vadovauja patriarchas Aleksijus II. Sakoma, kad jo geri draugai yra prezidentas Borisas Jelcinas ir ypač Maskvos miesto meras Jurijus Lužkovas, kuris daug prisidėjo, atstatant puikiąją Maskvos Kristaus Išganytojo katedrą, kurią įsakęs sugriauti Stalinas ir liepęs katedros vietoje įrengti viešą plaukiojimo baseiną "liaudžiai".

Patriarchas Aleksijus (beje, gyvenęs ir dirbęs Vilniuje) išrinktas 1990 metais. Jis vengia vykdyti bažnyčios vadovybėje bet kokius valymus, nors valdžios archyvuose buvo rasta, kad du iš septynių Aukščiausiojo Bažnyčios Sinodo nariai buvo užverbuoti ir dirbo kaip saugumo tarnautojai KGB sistemoje, buvo komunistų valdžios "akys ir ausys". Pats patriarchas Aleksijus buvo žinomas kaip slapto KGB darbuotojas, pavadintas "Strazdu".

Šių metų suvažiavime stačiatikių vadovai nutarė išmesti iš Bažnyčios, kitaip sakant, ekskomunikuoti Kijevo metropolitą Filaretą, kuris ėmė vadovauti Ukrainos ortodoksams. Taip pat ekskomunikuotas buvęs politinis kalinys kunigas Glebas Jakuninas, kentėjęs Sibiro koncentracijos stovyklose ir ilgai raginęs vyriausius ortodoksų vadus atgailauti dėl savo nuodėmių, dėl bendradarbiavimo su KGB. Jis prisijungė prie Ukrainos Bažnyčios. Dabartiniam Sinodui daug nemalonus sudaro ir jauniausias metropolitas, Smolensko ir Kaliningrado dvasinis vadas Kirilas. Jį visur kviečiasi kariuomenės vadovybė. Neseniai jam teko "garbė" pašventinti strategines raketas. Metropolitas Kirilas dar laikomas ir pravoslavų bažnyčios užsienio reikalų vadovu. Jis išrūpino Rusijos vyriausybės

leidimą importuoti be jokių muitų tabako ir alkoholio gaminius. Tai teikia Bažnyčiai neblogas pajamas.

Demokratinės Rusijos konstitucija nenumato Bažnyčiai jokių oficialių uždavinių. Tačiau, vadovaudamiesi senu įpročiu, net ir buvę komunistų veikėjai Kalėdų ar Velykų proga apsilanko cerkvėse pamaldų metu, pasirodo rinkėjams kaip tikintieji. Vyriausybė ir bažnyčia sutaria, kad būtina reikia sustabdyti į Rusiją iš Vakarų beplintančias kitas krikščioniškas "sektas". Daugelis savi-valdybių pačios išivedė taisykles, kurios apsunkina kitų tikybų veiklą. Neseniai adventistų pastorius Tulos gubernatorius į prašymą leisti išsinuomoti salę susirinkimui atsakė, kad jis nieko prieš adventistus neturi, tačiau pastorius turi gauti sutikimą iš vietinio stačiatikių popo.

Maskvoje šiuo metu veikia 298 cerkvės, tačiau lankytojų jose nedaug. Jauni stačiatikių kunigai tvirtina, kad dėl to kalta esanti bažnyčios vadovybė ir senstantieji jos vadai, kuriuos reikia pakeisti.

KELIAIS SAKINIAIS

• Europos karinės pajėgos išsilaipino Albanijoje.

(Nukelta į 3 psl.)

Redaktoriaus skiltis

ŠVAROS MĖNUO

Okupuotoje Lietuvoje, ypač paskutiniaisiais to režimo metais, pavasariui artėjant, visur būdavo iškabinami plakatai: "Balandis - švaros mėnuo." Atrodytų, tarsi kitu laiku tvarkytis nebūtina. Spaudoje, per radiją ir televiziją būdavo trimituojama apie pasiruošimą "lenininei talkai". O išreklamuotai dienai (aišku, šventadieniui) atėjus, rinkdavosi žmoneliai į savo darbovietes arba būdavo vežami į kokias nors statybvietes. Organizatoriai susirinkusius aprūpindavo kastuvais, šluotomis, geležiniais grėbliais, kruopščiai suregistruodavo neatvykusius. Tą dieną kokio nors statybinio šlamšto išvežimas, kiemo arba gyvatvorės išvalymas tapdavo politine-patriotine akcija.

Tačiau jokių ryškesnių rezultatų tokios kampanijos neatnešdavo. Pusdienį pasikrapštę, "talkininkai" čia pat, kur papuolę, numesdavo įrankius. Vyrai susidėdavo buteliukui, moterys paruošdavo užkandą. Kai kur net pati gamyklų valdžia vaišėmis pasirūpindavo ir jose dalyvaudavo. Atseit, "kolektyvą cementuodavo". Todėl pavakary gana daug "talkininkų", jau gerokai "apšilusių" pasirodydavo. Vieni dar suvokdavo, kad reikia namo šliaužti, o kiti, kuriems bendrų vaišių neužtekdavo, traukdavo link gėralų parduotuvės. O gal pas kokią nors "Marytę" arba "Marusią", nes ten išgerti galėjai gauti pigiau. "Valstybinės" ar "naminės" - ne taip ir besvarbu.

Nešvara buvo vienas ryškiausių išorinių sovietinės kasdienybės požymių. "O kam čia tvarkyti? - nustebdavo žmoneliai, - juk ne mano." Net "tvarkingiausios fermos" (tvarto) arba fabriko konkursai nedaug ką teįsjudindavo. Artėjant "apžiūrai", šiaip taip apsiuopdavo, o paskui vėl viskas grįždavo į senas vėžes. Net nebandyk daugiabučiame name perspėti

kokį nevaleiką. Tuoj atšaus: "Ne tavo. Gal iš buožių esi, kad rūpinies?" Jeigu jau koks nors fabrikas arba "kolūkinė gyvenvietė" gražiau susitvarkydavo, tai tokius per televiziją rodydavo, lyg ypatingai nusipelnčius. Geriausius rezultatus duodavo nuosavų sodų konkursai. Bet valdžia vengė juos garsinti: kažkokie "nesocialistiški".

"Ne mano". Toks pasiteisinimas ypač skaudžiai rėžė akis kaime. Štai gyveno koks nors veršių augintojas atskiroje sodyboje, iš buvusio ūkininko atimtoje. Išvaizdus namas, erdvūs tvartai, didžiulis sodas. Pavasarį alyvos pražysta. Bet gražu tik iš tolo. Arčiau priėjus, šurpas krečia: stogo skylės bet kaip lentgaliais ar skardos gabalais užkamšiotos, langų stiklai faneros lakštais užkalti, durys vos ant vyrių besilaiko. Kažkada vešlių vaismedžių šakos susipynusios ir apdžiūvusios. Tik dilgėlės, už žmogų aukštesnės, visur ištypusios. O visai šalia namo didžiausios šiukšlių krūvos kėpso. Mėtosi seni batai, konservų skardinės, sulaužyti vaikų žaislai, traktoriaus ar šienapjovės dalys. Murzini bambliai tarp jų ropinėja.

Toks "proletaras" nepakels rankos, kad stogą pataisytų. Jeigu lietus pradeda pro lubas žliaugti, jis pėdina į "kontorą" ir rėkia:

- Aš, matai, fermoje plėšausi, o jūs, rupūžės, stogo negalit sutaisyti!

Tada kolchozo pirmininkas "duoda komandą" ir pora statybininkų važiuoja remonto daryti. Lentgalį užkalę, buteliuką kartu su šeiminku išlenkia.

O, kaip sunku dabar "proletarui"! Kolchozo nebėra, veršius iš fermos "aitvarai" išnešiojo. Dėl supūdyto kaimyno namo nebesigėdija. Nebepažįsta jis to jausmo.

Neaišku, kas ta - Lietuva-Tėvynė ir tam, kuris purviname daugiaaukščių blokinių namų kieme užaugo.

APIE LAIVUS, KURIE SKĘSTA

Juozas Žygas

Praeitame numeryje rašiau apie sėkmingai dirbančią "Lietuvos jūrų laivininkystę", apie tai, kaip Lietuvos laivai sėkmingai raizuoja jūras ir milijonus uždirba. Tačiau niekur, net ir jūrose, milijonai nesimėto, bet reikia juos uždirbti. O dabar pakalbėkime apie kitą laivininkystės bendrovę, kurios laivai skęsta arba areštuojami užsienyje ir apie naujoką patiriamas nesėkmes. Iš pradedančių į jūras išeiti Neptūnas aukų pareikalauja. Teisę jūromis plaukioti reikia išsipirkti.

Prieš porą metų labai nustebau, kuomet laikraštyje paskaičiau, kad Rusija perka upių ir ežerų laivininkystei pritaikytus laivus. Tuomet pagalvojau, apie kokią upių laivininkystę kalbama? Pasirodo, kad ir "jūrininkystė" yra panašiai sukomplikuota, kaip ir "bankininkystė". Dabar Lietuva jūrininkystės srityje, beveik "lenkia" Didžiąją Britaniją. Su laivininkystės bendrovėmis buvo panašiai, kaip ir su bankais. Kiekvienas, kokią nors krautuvėlės patalpą turėdamas, banko iškabą kabino, manydamas, kad jokio mokslo nereikia iš žmonių pinigų pa-

imti. Taip pat ir su laivininkyste. Buvęs jūrų skautu ar net juo nepabuvęs laivininkystės bendrovės organizavo! Kaip kitaip, būtų galima paaiškinti net 46-rių laivininkystės bendrovių atsiradimą?

Vienų laivai plaukioja ir pelną neša, o kitų skęsta. Tuos upių laivus pirkto bendrovė "Vertika". Kai spaudoje skaičiau apie upinių laivų pirkimą, tai gerai neįsivaizdavau, kaip jie atrodo ir kokiomis upėmis jie plaukios. Dabar ant mano stalo guli vieno iš jų nuotrauka. Tai visai nepanašus į jūrų laivą upių baidokas, turintis ir motorą. Nuo baidoko tesiskiria tik tuo, kad laivugalyje yra priestatas, užimantis ketvirtadalį laivo ilgio. Tai navigacinės ir igulos patalpos. Bet tokiu laivu į jūrą plaukti nebandyčiau.

Gal tos bendrovės vadovai ir sąžiningi žmonės, bet jie neturi jūrinės patirties. Jie net negalvojo krovinius į Jurbarką ar Viljampolę vežioti. Su tais upių laivais jie išplaukė į jūras. Jie siunčiami ne tik į Baltijos jūros kaimynines šalis, bet į Šiaurės jūrą, Anglijos ir Prancūzijos uostus. Galbūt savininkai su tais pigiais laivais norėjo uždirbti pradinį kapitalą ir įsigyti jūrinius laivus, bet tokia jų rizika nepasiteisino. Iš tų laivų jau trejetas savo keliones užbaigė. Prarasti ne tik kroviniai, bet pakenkta ir Lietuvos vardui. Pasaulio uostuose paskli-

do gandai, kad Lietuvos laivai nepatikimi ir neapdrausti. Ne vienam laivui jau buvo uždėtas areštas.

Ne tik laivų kapitonai, bet ir jūrininkystės bendrovės turi gerai žinoti jūrų įstatymus. Jie yra per šimtmečius sukurti, jau tapę tradicijomis ir jūrinių valstybių patvirtinti. Bandantieji per tvoros plyšius pralįsti - griežtai baudžiami. O kol bauda nesumokėta, laivai areštuojami. Taip pat laivai areštuojami už krantinės mokesčio nesumokėjimą, už kontrabandą, o ypač už dabartiniu metu paplitusį "nelegalių emigrantų" gabenimą. Kai kurie Lietuvos laivai jau yra patekę į sekamų laivų sąrašą, nes po to, kai jie praplaukia pro svetimus vandenius, tose pakrantėse atsiranda "nelegalai".

Ir su jūros siena yra ta pati problema, kaip ir su Gudija, kadangi beveik niekas jos nekontroliuoja. Iš šalies žiūrint, atrodytų, kad nors jūros sieną būtų galima kontroliuoti. Prieš karą jūroje buvo gana daug žvejų laivų ir laivelių, kurie iš jūra plaukiančių laivų paimdavo kontrabandą. Praėjusią vasarą savaite praleidau pajūryje. Ir nei nuo Nidos didžiosios - Parnidžio kopos, nei Palangos pajūryje besižvalgant, neteko nė vieno laivo ar net laivelio matyti. Tad vienas sargybinis laivas galėtų didelius plotus kontroliuoti.

Iš visur - apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

Skelbiama, kad jų uždavinys - sugrąžinti tvarką, padėti įvesti demokratiją, privežti maisto. Pirmieji išsilaipino 120 Italijos parašiutininkų. Iš viso italų bus 2000. Prancūzija siunčia 1000, Graikija ir Turkija - po 700, Rumunija - 400, Austrija - 120, Ispanija - 325, Danija - 100.

• Izraelio premjeras Netanjahu pasakė, kad Izraelio darbo partija gali įsijungti į jo vadovaujamą vyriausybę. Darbo partija ir buvo pirmoji, pradėjusi derybas su palestiniečiais. Palestiniečių neramumai nukreipti ir prieš laikraščius bei televizijos reporterius.

• Viceprezidentas Al Gore aplankė potvynių apsemtas vietas Minesotos, Dakotos pasieniuose, kur Raudonoji upė išsiliejo, apsemdama didžiausius plotus. Tokio potvynio nebuvo jau 150 metų.

• Europos Sąjungos valstybės ir JAV susitarė atidėti kovą dėl sankcijų Kubai.

• Gaisras, kilęs Turine (Italijoje) palietė katedrą, iš kurios pavyko išnešti joje nuo 1578 metų saugomą 14 pėdų ilgumo drobulę, kurioje matosi Kristaus veidas.

• Indijoje iš pareigų pasitraukė premjero Deve Gowda vyriausybė, netekusi parlamento pasitikėjimo po 10 mėnesių valdymo.

• Belgrade nežinomi piktadariai nušovė Serbijos vidaus reikalų viceministrą, 46 m. amžiaus Radovaną Stojčiką.

• Jungtinės Tautos kaltina Zairo sukilėlius, kad jie neleidžia hutų pabėgėliams iš Ruandos grįžti namo.

• Haičio respublikoje vykę devynių senatorių ir dviejų parlamento narių rinkimai sukėlė menką susidomėjimą: balsavo tik apie 5% rinkėjų.

• Rusijos milicija Sibire suėmė grupę piktadarių, kurie siūlė pirkti Kazachstane pavogtus 11 svarų urano. Ši grupė planavo išvežti radioaktyvią medžiagą į Kiniją arba Pakistaną.

• Berlyno teismas nuteisė keturis iranėčius už keturių Irano disidentų nužudymą 1992 metais. Iranas labai pikta pasmerkė vokiečių teismo sprendimą, reikalauja atsiprašyti Irano, atšaukė iš Vokietijos savo ambasadorių. Rusijos prezidentas B. Jelcinas šia proga pareiškė, kad Rusija ir Iranas savo gerus ryšius dar labiau pagerins.

• Ramiajame vandenyne yra mažytė Tokelau sala, turinti 1,500 gyventojų. Pasaulio žinios juos pasiekia kartą per penkias savaites, kai atplaukia pašto laivas. Dabar Naujoji Zelandija padovanojo salai telefono ryšį.

LIETUVOS GYVENIMO ATSPINDŽIAI

LIETUVOS ĮVYKIAI

V. LANDSBERGIO VIZITO Į AMERIKĄ ATGARSIAI

Grįžęs iš savaitę trukusio vizito Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis sakė, kad dabar galima teigti, jog amerikiečių nuomonė apie Lietuvos galimybes tapti NATO nare gerėja. Tuo tarpu dienraštis "Lietuvos rytas" mano, kad NATO ir Rusijos sutartis bei JAV ir Baltijos chartija šiandien Lietuvai būtų maksimaliai saugus skėtis, kurio galima tikėtis iš pragmatiškų Vakarų. Užtat Vakarai gal jau spėjo įsidėmėti įnoringą Lietuvos poziciją - jai nepatinka JAV rengiamos chartijos tekstas. Ji sukūrė savo variantą, kuris Amerikai peršamas pasirašyti tik su Lietuva. Gal Vakarai įsidėmėjo ir Seimo pirmininko nuomonę, jog jie yra bailiai, bijantys Rusijos. Atsisakymas surengti V.Landsbergio spaudos konferenciją po jo susitikimo su M.Albright rodo, kad svečias Amerikoje paliko prieštarinę išpuolį.

Rusijos Užsienio reikalų ministerijos informacijos ir spaudos direktorius Genadijus Tarasovas, komentuodamas Lietuvos Seimo pirmininko vizito metu išsakytas mintis, piktinosi tuo, kad "V.Landsbergis išdrįso teigti, jog formaliai Rusijos suverenumas Kaliningradui niekada nebuvo pripažintas". Seimo Pirmininkas atmetė G.Tarasovo kaltinimus, esą Seimo pirmininkas vizito metu skelbęs "revanšistinius šūkius", pavadinęs juos "prasimanymais be jokio pagrindo".

Pasak "Lietuvos aidą", V.Landsbergio vizito sėkmę atspindi Lietuvos

prezidentūros įniršis, užtemdęs ne tik bet kokią valstybinę mąstymą, bet ir paprasčiausią etiką. Tradicinis prezidentūros priminimas, kad "užsienio politikos vairininkas Lietuvoje yra Algirdas Brazauskas", jau kelia tik ironišką šypsena, rašoma "Aidų" skiltyje. A.Brazausko mėginimai imtis kokios nors iniciatyvos užsienio politikoje baigdavosi valstybinėmis nesėkmėmis.

VERTINAMAS INCIDENTAS PASIENYJE

"Lietuvos aide" politikai toliau aptarinėja Baltarusijos šarvuotųjų įsiveržimą į Lietuvos teritoriją. Seimo Nacionalinio saugumo komiteto pirmininkas konservatorius Juozapas Algirdas Katkus nesiima spręsti, ar šis "mūsų sienų patikrinimas" yra susijęs su pastaruoju metu suaktyvėjusia Lietuvos politika, siekiant narystės NATO. Pasak Seimo liberalių reformų frakcijos nario Alvydo Medailinsko, visiškai įmanoma, kad šiuo incidentu buvo norima parodyti, jog lietuviai nesugeba saugoti savo sienų. Su šia nuomone sutinka socialdemokratas Rimantas Jonas Dagys, kuris ragina neakcentuoti šio incidento, nes jis "Lietuvą parodo ne iš geriausios pusės". LDDP atstovas Povilas Gylis aiškina, kad "politinė išmintis reikalauja nedaryti plačių apibendrinimų iš smulkmenų, nes tai nėra labai rimtas incidentas, o tik pavienis įvykis". Seimo narys Audrius Butkevičius ši atvejį vertina kaip "savotišką jėgos demonstravimą".

IŠRINKTA NAUJA SEIMO NARĖ

Vyriausioji rinkimų komisija patvirtino, jog balandžio 13 d. Trakų rinkimų apygardoje vykusiuose pakartotiniuose rinkimuose Seimo nare išrinkta Centro sąjungos atstovė Danutė Aleksionienė. Ji surinko 55,84 procento rinkėjų balsų. Dėl Seimo nario vietos Danutė Aleksionienė varžėsi su Lenkų rinkimų akcijos atstovu Henriku Jankovskiu, už kurį balsavo 40,67 procento rinkėjų.

Seimo nariai kol kas nėra išrinkti tik Vilniaus-Trakų ir Naujosios Vilnios rinkimų apygardose. Čia pakartotiniai rinkimai neįvyko dėl mažo rinkėjų aktyvumo. Šiose apygardose jie vyks 1998 metų kovo 22 dieną.

BUVĘS KGB BUDELIS – PREZIDENTO PATARĖJAS?

"Lietuvos aidas" pateikia Albino Pyrago pasakojimą, kaip 1949 m. jis buvo tardomas Kauno KGB kalėjime. Tardytoju buvo paskirtas rusas Karpovas, vertėjavo jaunas Lietuvos rusas Vladimiras Beriozovas. "Tardytojas buvo geresnis, jis sėdėdavo prie stalo ir dažniausiai būdavo girtas. O Beriozovas mušdavo. Mušė rankom, spardė, net ant grindų pagriovęs. Mušė pasimėgaudamas, rusiškai nusikeikdamas. Šitaip visą pusmetį, kol buvau Kauno KGB. Ir šiandien prastai girdžiu - pažeistas ausies būgnelis". Paklaustas, ar jo minimas Beriozovas - tai tas pats garsus politikas, Prezidento patarėjas, atsakė: "Taip, tas pats, nes "kaipgi užmirši tą veidą, nors tuomet ir jaunas buvo".

ŽURNALISTŲ PROTESTO AKCIJA NUTRAUKĖ POLICIJA

Balandžio 17 d. žurnalo "Gimtasis kraštas" darbuotojai atsisakė išeiti iš redakcijos patalpų tol, kol su jais atsiskaitys leidinio savininkai. Žurnalas nepasirodo jau visą mėnesį. Tuo tarpu, leidinio darbuotojams net nuo sausio nemokamos nei algos, nei honorarai. Žurnalistai telefonu sakė, jog yra pasiryžę tęsti protesto akciją tiek, kiek reikės. Tačiau jau kitą dieną buvo pranešta, kad bendrovės direktoriaus R. Ta-

railos sūnus Darius "išvijo" juos su policija. Kodėl policija ėmėsi tokių veiksmų prieš protestavusius žurnalistus, nepranešta.

EKSPREMJERO BYLA

Seimo narys R. Ozolas mano, kad ir naujoji Lietuvos valdžia taikstosi su mėginimais "išplauti ekspremjero Adolfo Šleževičiaus veikų pakaltinamumą". Eltai perduotame pareiškime jis rašo, kad po kovo 13 d. paskelbto teisėjos Kristinos Palekaitės sprendimo grąžinti bylą prokuratūrai, ji tampa politine, o visuomenei įvairiuose straipsniuose peršama mintis esą "šaunus vyras, sumanus verslininkas ir šiaip geras žmogus kaltinamas dėl niekų".

R.Ozolo teigimu, ši principinė mūsų teisėtvarkai byla Generalinėje prokuratūroje buvo vilkinama sąmoningai. Jis stebisi naujosios valdžios "bežadiškumu, ekspremjerui mėnuliškai šypsantis iš mūsų teismų" ir ragina Generalinės prokuratūros vadovą Kazį Pėdnyčią savo galia laiduoti, kad profesionalus bylos tyrimas būtų kuo greičiau baigtas ir taip užkirsti kelią teismų spekuliacijoms.

DIDINAMI ATLYGINIMAI

"Respublika" praneša, kad Vyriausybė nusprendė padidinti teisėtvarkos ir kontrolės institucijų vadovų darbo užmokestį. Socialinės apsaugos ir darbo ministrė Irena Degutienė aiškino, kad šie pareigūnai "turi gauti tiek, kad nebūtų imami kyšiai", todėl jų atlyginimai bus vieni didžiausių.

NUSIKALTĖLIŲ DANGSTYMAS?

"Kontrabandininkų užuovėja - Aukščiausiasis Teis-

mas", skelbia "Lietuvos ryto" antraštė. Dienraščio korespondentas rašo, kad Klaipėdos apygardos teismas išteisinio kontrabanda itin stambiu mastu kaltintą Praną Jucį, kuris į Lietuvą bandė įvežti nedeklaruotus audinių kailiukus beveik už 900 tūkstančių litų. Išvengti bausmės P.Juciui padėjo Aukščiausiojo Teismo senato išaiškinimas, kad deklaracijos, kurioje nurodyti neteisingi duomenys, pateikimas muitinei, norint išvengti importo (eksporto) mokesčių, nėra suklustoto dokumento panaudojimas, o tik administracinis muitų taisyklių pažeidimas. Pasak "Lietuvos ryto", šis išaiškinimas sukėlė kontrabandos bylas tiriančių prokurorų sumaištį. "Aukščiausiojo Teismo senatui dėkingi visi kontrabandininkai, - sakė prokurorai. - Dabar jie gali drąsiai kasdien į Lietuvą kontrabanda vežti milijonus kainuojančias prekes. Jie rizikuoja blogiausiu atveju prarasti 5 tūkstančius litų".

FINANSINIŲ BYLŲ REVIZIJA

Generalinio prokuroro Kazio Pėdnyčios įsakymu sudaryta jungtinė finansinių nusikaltimų tyrimo grupė patikrins visas šio dešimtmečio finansines bylas. K.Pėdnyčia išreiškė viltį, kad tai padės susigrąžinti iššvaistytą valstybės ir privačių asmenų turtą. Generalinės prokuratūros, Vidaus reikalų ministerijos, Valstybės kontrolės bei Valstybės saugumo departamentų pareigūnai kartu ketina grįžti prie nutrauktų ar sustabdytų kolhozų turto iššvaistymo ir kitų privatizacijos bylų. "Žmonės turi žinoti, kad teisėsaugos institucijos nepaliks ramybėje tų, kurie nusikalto", - teigė K.Pėdnyčia, žadėdamas atnaujinti baudžiamąjį persekiojimą netinkamai užbaigtose bylose. Tačiau jis pabrėžė, kad šio sudėtingo tyrimo rezultatų nereikia tikėtis labai greitai.

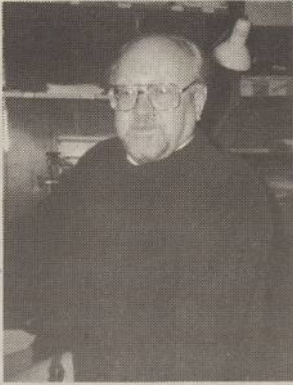

Vytautas Landsbergis Baltimorėje kalbasi su aktoriumi Juozu Palubinsku, labai meniškai deklamavusiu patriotines eiles
K. Laskausko nuotr.

Vytautas Landsbergis su Baltimorės lietuviais. Kairėje - "Dirvos" bendradarbė Raimonda Mikutavičienė (Mikavė)
J. Jasaičio nuotr.

IŠ TREČIOSIOS SESIJOS DARBŲ

Juozas Ardys

Lietuvos Respublikos Seimo ir JAV Lietuvių Bendruomenės atstovų komisijos sesijos, vykusios kovo 10-14 dienomis, antrajame posėdyje buvo skirta laiko susipažinti su komisijos Lietuvių grįžimo į Tėvynę programos pažanga. Šią temą trumpu pranešimu teko pradėti šių eilučių autoriui. Posėdyje dalyvavo kviestieji Lietuvos vyriausybės atstovai, Migracijos departamento direktorius V. Minkevičius, pasų skyriaus viršininkė D. Matulevičienė, LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovė D. Akulavičienė. Diskusijose po pranešimų dalyvavo ne vien tik komisijos nariai. Buvo leista ir svečiams išdėstyti savo klausimus ir pastabas. Diskusijose dalyvavo V. Augustinavičius, rašytojas, ALB pirmininkas, prof. J. Lauciūtė iš St. Peterburgo, Jovita Budzinauskienė, Latvijos LB pirmininkė ir kiti.

Svarstant paaiškėjo, kad Seimo pavedimas Vyriausybei – steigti Informacinį Centrą – įstrigo ir dėl Vyriausybės pasikeitimo ir dėl iškilusių įgyvendinant šį uždavinį, klausimų, liečiančių Informacijos Centro kūrimo

struktūrą. Komisijos narys – LR Seimo Pirmininko Pavaduotojas R. Ozolas pareiškė, kad jis nenorėtų sutikti su nuomone, "kad mes čia jau pakankamai diskutavome ir tuo užbaigiame", t.y. perduodame spręsti Vyriausybei. Jis sakė: "Vyriausybė kol kas nieko nepadare. Nedarysime priekaištų, bet galėtume kreiptis pakartotinai, kad Vyriausybė šį klausimą išspręstų. [...] Šiuo metu klausimas kabo ore. O mes su tokia pozicija sutikti negalime".

Vėlesniame šios komisijos narių susitikime su Ministru Pirmininku G. Vagnoriumi ir jo štabu, iškilo ir Informacijos Centro reikalai. Komisijos nariai buvo patikinti, kad Vyriausybė atkreips dėmesį į šį projektui ir seks, kaip jis vykdomas.

Susitikime su G. Vagnoriumi dalyvavo visi 5 JAV LB komisijos atstovai, o taip pat A. Rugienius, V. Gedgaudienė, prof. F. Palubinskas ir J. Razma. Šiuo reikalu komisija vienbalsiai priėmė kovo 14 d. rezoliuciją dėl JAV lietuvių grįžimo ir integracijos Tėvynėje, kurioje pakartotinai išdėstyti Komisijos siūlymai.

REZOLIUCIJA DĖL JAV LIETUVIŲ GRĮŽIMO IR INTEGRACIJOS TĖVYNĖJE

1997 m. kovo 14 d. Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo ir JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos atstovų komisija,

patikrinsi "Integracijos Tautos" dokumento 3.10 (Lietuvių grįžimo į Tėvynę) programos ir Lietuvos Respublikos Seimo 1996 m. spalio 23 d. Nr. I-1603 (dėl lietuvių grįžimo ir integracijos Tėvynėje nutarimo vykdymo pažangą,

pabrėžia, kad šios programos plėtojimo dėsningas negatyviai veikia išskeltus tikslus.

Remdamasi 1997 m. kovo 12 d. padarytu pranešimu grįžimo į Tėvynę tema bei jame išdėstytais tikslais,

Komisija siūlo Lietuvos Respublikos Vyriausybei:

1) įsteigti Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centrą prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės;

2) sukurti bendrą koordinacinį komitetą lietuvių išeivijos integravimosi į Lietuvos gyvenimą klausimais, įtraukiant į jį 3 JAV Lietuvių Bendruomenės skirtus atstovus;

3) nustatyti koordinacinio komiteto informacinių ir rūpybos tikslų mastą ir patvirtinti komiteto tolimesnės veiklos reglamentą;

4) įpareigoti ministerijas neatidėliojant parengti ir vykdyti lietuvių grįžimo ir integracijos į Lietuvos gyvenimą programas. Pateikti preliminarinį programos turinį Informacijos centrui kurti.

Komisijos pirmininkas

Feliksas Palubinskas

Komisijos pirmininkas

Donatas Skučas

Redakcijos pastaba:

Dokumento kalba – netaisyta.

bos narys;

Irena Gedrienė, mokytoja, skautininkė ir APPLE organizacijos narė;

Dalia Puškorienė, Toledo, OH, psichiatrijos centro direktorė, tarybos narė;

Rasa Šilkaitienė, sociologė, ateitininkė.

Pagal LB įstatus ir balsavimo taisykles Klivlendo apylinkėje balsuosime už keturis kandidatus. Apie tai pranešė JAV LB XV tarybos Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas Gintaras Čepas. Balsuoti gali kiekvienas Klivlendo apylinkėje gyvenantis lietuvis, ne jaunesnis kaip 18 metų amžiaus.

Balsavimo vieta yra Dievo Motinos parapijos svetainėje. Balsavimo laikas:

gegužės 17 d., šeštadienį, 9:00 v. ryto – 12:30 v. p.p.;

gegužės 18 d., sekmadienį, 11:00 ryto – 12:30 v.p.p.;

gegužės 25 d., sekmadienį, 11:00 ryto – 12:30 v.p.p.

Jeigu kas pageidautumėte balsuoti paštu, prašome pranešti kuriam nors rinkimų komisijos nariui. Jums bus išsiųstas balsavimo lapas ir vokas. Rinkimų komisiją sudaro: Ada Stungienė, tel. 256 4906, dr. Viktoras Stankus, tel. 381-3580, dr. Dainius Degesys, tel. 289-4466 ir Viktoras Šilėnas, tel. 531 8207.

Gegužės 25 d. 11:30 v. ryto kviečiamas LB Klivlendo apylinkės metinis susirinkimas Dievo Motinos pa-

rapijos svetainėje. Vietoje baigusio savo kadenciją bus renkami papildomi valdybos nariai. Labai pageidautina, kad neseniai atvykusieji ir jaunesnės kartos žmonės jungtųsi į bendruomeninę veiklą ir sutiktų kandidatuoti į naująją valdybą.

Apylinkės Valdyba

FLORIDOS APYGARDOS KANDIDATŲ SĄRAŠAS:

Algis Augūnas, 74 m., pensininkas, buvęs LB Palm Beach apylinkės pirmininkas;

Dalia Augunienė, pensininkė, mokytoja;

Algimantas Garsys, 54 m., karininkas (pensininkas), LB St. Petersburg apylinkės pirmininkas;

Aldona Gaškievė, 59 m., dr. psichologė;

Remigijus Gaška, 64 m., dr. pensininkas, buvęs LB Houstono apylinkės pirmininkas;

Birutė Kožicienė, 72 m. pensininkė, LB Daytona Beach apylinkės sekretorė;

Zenonas Petkus, 68 m., konsultantas;

Birutė Preikšienė, 75 m., pensininkė –gydytoja, LB Daytona apylinkės pirmininkė;

Laima Savaitienė, 74 m., pensininkė, LB Sunny Hills apylinkės pirmininkė, XIV-os JAV LB Tarybos narė;

Pranas Zundė, 73 m., profesorius emeritas, buvęs Vokietijos LB KV pirmininkas, JAV LB Tarybos narys.

IŠRINKTI JAV LB ATSTOVAI Į PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SEIMĄ

KLIVLENDAS

JAV Lietuvių Bendruomenės Klivlendo (Cleveland, OH) apylinkė kviečia šios apylinkės lietuvių dalyvauti XV-uose atstovų rinki-

muose į 15-tą LB Krašto Tarybą gegužės 17, 18, ir 25 dienomis. Į mūsų apylinkei skirtas keturias vietas kandidatuoja šeši asmenys:

Juozas Ardys, inžinierius, pensininkas, Tarybos

narys;

Vytautas Bieliauskas, psichologijos daktaras, pensininkas, tarybos narys, vykdomasis vicepirmininkas;

Algimantas Čepulis, chirurgas, pensininkas, tary-

Baltimorės Lietuvių muziejuje. Iš kairės: Kęstutis Laskauskas, Jonas Kardokas ir Romas Bačanskas

J.Jasaičio nuotr.

JAV LB XIV-tos Taryba išrinko atstovus į IX-ąją Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimą, kuris įvyks liepos 1-7 dienomis Vilniuje. Išrinkti šie 48 atstovai: Juozas Ardys, Ina Bertulytė-Bray, Rimantas Bitėnas, Dr. Zigmas Brinkis, Ingrida Bublienė, Gintaras Čepas, Dr. Algimantas Čepulis, Ramutė Česnavičienė, Salomėja Daulienė, Algimantas Garsys, Dr. Remigijus Gaška, Teresė Gečienė, Algimantas Gečys, Violeta Gedgaudienė, Zigmas Grybinas, Antanas Gudonis, Vida Jankauskienė, Birutė Jasaitienė, Pranas Joga, Vytautas Kamantas, Gražina Kamantienė, Birutė Kožicienė, Dr. Ramūnas Kondratas, Vytautas Kutkus, Vytas Maciūnas, Česlovas Mickūnas, Kęstutis Miklas, Angelė

Nelsienė, Antanas Polikaitis, Juozas Polikaitis, Dalia Puškorienė, Marija Remienė, Liūda Rugienienė, Algis Rugienius, Juozas Rygelis, Aušrelė Sakalaitė, Laima Savaitienė, Donatas Skučas, Gina Skučienė, Dr. Viktoras Stankus, Jonas Urbonas, Julius Vėblaitis, Vaiva Vebraitė – Gustienė, Dr. Vitolis Vengris, Vytautas Vidugiris, Birutė Vilutienė, Zigmas Viskanta, Dr. Pranas Zundė.

Kandidatais liko šie asmenys: Nida Žibutė Brinkienė–Alex, Juozas Bružas, Dr. Aldona Gaškievė, Gėdimas Leškys, Vilija Malakauskienė, Zenonas Petkus.

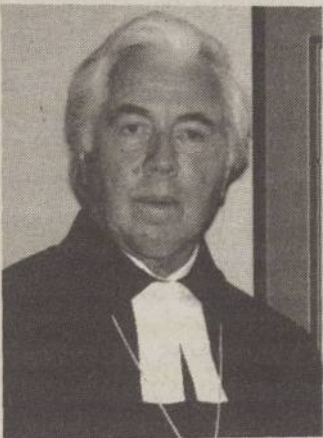
Antanas Polikaitis

JAV LB XIV-sios

Tarybos Prezidiumo

Sekretorius

VALENTINĄ GUSTAINĮ MININT

Kun. dr. Eugenius Gerulis
(Tęsinys, spausdinama
sutrumpintai)

PO STALINO

1953 m. Stalinui mirus, jo laidotuvių dieną kaliniams buvo įsakyta susirinkti aikštėje ir išreikšti velioniui paskutinę pagarbą. Susirinkę kaliniai be įsakymo nusiėmė kepures, nors buvo šlapdriba. Visi vaizdavo nuliūdusius. Vienas iš karininkų sukomandavo: "Užsidėkite kepures, kad nepersišaldytumėte!" Pamatėme: laikai keičiasi...

Stalino laidotuvėse kalbėjo per radiją Berija. Atrodė, kad permainų nesulauksime. Bet štai džiugi žinia: Berija suimtas, nuteistas ir "likviduotas"! Užsibaigė Stalino-Berijos laikai, užsibaigė NKVD-MGB era!

Sibire ėmė pūsti nauji vėjai. Į politinius kalinius pradėta žvelgti kaip į žmones. Peržiūrėjus pasmerktųjų bylas, pradėta masiškai uždarinėti lagerius ir kalėjimus.

Kalinių kategorija pakeista į tremtinių.

V.Gustainiui tuo metu buvo likę tik keli mėnesiai kalėti, o po to jo, kaip tremtinio dar laukė 5 metų darbas anglių kasyklose. Bet 1954 m. lapkričio 11 d. jam buvo pranešta, kad Maskva bylą peržiūrėjo ir nutarė jam, kaip nekaltam, suteikti pilną laisvę ir atsiųsti švarutėlį pasą. Kitą rytą spygliuoti lagerio vartai jam buvo atidaryti. Jis žengė pro juos jau kaip laisvas žmogus! Dar neturėdamas paso, 1954 m. lapkričio 19 d., pirmą kartą po 13-kos su puse metų, sėdo į normalų keleivinį traukinį ir grįžo pas savo šeimą, tuo metu gyvenusią Altajaus kalnuose. Po tiek kančių, Gustainis susitiko su savo mylima šeima 1954 m. gruodžio 10 d. vakare. Čia teko jam laukti, kol šeimai bus atšaukta tremtinių kategorija.

1956 m. gegužės 19 buvo pranešta, kad jie, kaip laisvi, galės važinėti po visą Sovietų Sąjungą. Jie galės gyventi kur tik norės, net pačioje Maskvoje... 1956 m. liepos 5 pasai buvo gauti. Nutarta grįžti į Lietuvą.

GRĮŽO TĖVYNĖN

1956 m. liepos 24 d. V. Gustainis su šeima traukiniu atvyko į Kauną. Iš Sibiro parvykęs Tėvynėn, Gustainis neturėjo galimybių apsigyventi mieste. Todėl jam teko

prisiglausti Griškabūdyje pas savo seserį.

Begyvenant Lietuvoje, praslinkus daugiau kaip 10 metų, t.y. 1967 m. kovo pabaigoje V. Gustainį pasiekė svarbus dokumentas iš Maskvos, datuotas 1967 m. kovo 11 d.. Sovietų Sąjungos Aukščiausias teismas pranešė, kad teismų sprendimai skelbia, jog byla prieš jį nutraukta. Nerandant jokio nusikaltimo, V.Gustainis yra išteisintas ir reabilituotas.

Grįžęs į Tėvynę, jis užsidirbdavo, versdamas knygas iš prancūzų ir vokiečių kalbų. V. Gustainis mirė savo tėviškėje Griškabūdyje 1971 m. spalio 11, pirmadienį, sulaukęs 75 m. amžiaus. Liko našlė – Amerikos lietuvaitė Izabelė Avietėnaitė-Gustainienė, dukra Valentina ir sūnus Gediminas su žmona ir dviem sūneliais.

Valentiną Gustainį mes visuomet prisiminsime, kaip aukštos kultūros publicistą! Jis visada pasižymėjo santūrumu ir objektyvumu, buvo optimistas. Visą gyvenimą ištikimai tarnavo savo tautai. Jis smerkė pesimizmą, ir nihilizmą. Nepitarė nei fašistams, nei komunistams. Šis taurus žmogus, nors ir nekaltai Sibire iškentėjęs 15 metų, savo atsiminimuose nereikė pykčio, nesiekė keršto.

Viešpaties malonė telydi mūsų tautos kankinį Valentiną Gustainį Amžinybėje!

Veitų šeimos Bostone bei, tikriausia, daugelis kitų.

Tik praeitais metais Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga gražiai pravedė jau net 24-ąjį savo kongresą. Kiek anksčiau gražų 80-ties metų jubiliejų pažymėjo tautinės minties savaitraštis "Dirva". Ir taip būtų galima vardinti ilgai ilgai, nes iš tiesų ilga ir graži yra Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos istorija, reikšmingi ir išpūdingi yra pačių tautininkų darbai ir jų gyvenimai.

Tuo pačiu nė kiek ne trumpesnės yra ir jų kuklių paminklinių lentų eilės Čikagos, Klivlendo ir kitų miestų kapinėse. Kokius darbus ir kieno gyvenimus jos negrįžamai paslėpė? Suprantu, kad laikas mus visus nugalės, kad visko neišsaugosime, bet ar ne per daug, mes, tautininkai, esame praradę, ar ne per didelę skaudžios, bet prasmingos tautininkiškosios istorijos dalį nusinešė užmarštis? Tad ir kviečiu visus tautininkus, gyvenančius Lietuvoje bei užsienyje, pamąstyti, ką mes dar galime padaryti, kad nors kiek sustabdytume tą skaudų tautinės atminties naikinimą, kad kitoms kartoms išsaugotume bei parodytume, kaip buvo ginama, puoselėjama ir branginama pati gražiausia prigimtinė idėja – tautininkystė. Kaip gi galės mūsų vaikai ir vaikaičiai branginti, didžiutis bei kurti Lietuvą, jausti atsakomybę už lietuvių tautą, jei patys nesugebėsime surinkti, išsaugoti ir palikti paties gyvybingiausiojo šaltinio – objektyvios ir pilnos istorijos, tautos atminties?

Manau, kad, jeigu tik būtų pritarta, jau greitai laiku galėtume įrengti Tautos Atminties muziejų, kuriame galėtume saugoti, tvarkyti ir rodyti tautinių organizacijų, atskirų tautininkų sukaupą medžiagą, įvairius dokumentus, fotonuotraukas, knygas, laiškus, laikraščius ir kitokias šeimų ar atskirų asmenų padovanotas relikvijas.

Priėmus naują "Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymą", užsienyje gyvenantiems lietuviams sudarys naujos galimybės atgauti turėtų nuosavybę – namus, žemę ir kitą turtą. Labai norėtusi tikėti, kad tuomet atsiras žmonių, kurie sutiktų šiems kilniems tikslams panaudoti atgautą turtą.

Tačiau jau ir dabar tokį muziejų būtų galima pradėti steigti grafo Benedikto Tiškevičiaus Raudondvario pilyje, kurioje, šalia Žemės ūkio inžinerijos instituto ir Raudondvario seniūnijos bibliotekų, yra kompozitoriaus Juozo Naujalio, Dvarų ir paties Raudondvario Istorijos

muziejai. Jeigu ALTS ir LTS šiems siūlymams pritartų, sudarę bendrą komitetą, galėtume pradėti konkrečią veiklą.

Pilnai suprantu, kad galėtų būti pasiūlyta ir kitų, gal dar geresnių vietų. Tik nereikėtų su siūlymais ir svarstymais daug delsti, nes laikas – godus ir nesulaikomas.

Norėčiau pasiūlyti dar vieną idėją – pasodinti Lietuvių Atminties ąžuolyną.

Klivlendo kapinėse šimtai, o gal ir dar daugiau, žalioje vejoje paskendusiu paminklinių lentelių su lietuviškais vardais ir pavardėmis. Atrodė, kad visas didžiulis lopas lietuviškos žemės perkelta už Atlanto, kurioje mūsų Antanai, Petrai, Jurgiai, Onos, Mortos ir Marcellės atgulė poilsiui. Ir gal niekas jų į tikruosius tėviškes kalnelius ir beržynėlius niekada nebeperkels. Gal ir nereikia. Ten jų kūnai pavargo, ten širdys nurimo, ten tegul ir ilsisi. Bet savo mintimis ir sapnais jie visą laiką buvo Lietuvoje: savo krašte, savo sodžiuje. Tad argi jie nenorėtų, argi jie neverti, kad Jono ar Agotos atminimui šlamėtų ąžuolas Lietuvoje, varvėtų medumi žydinti liepa? O gal ir vaikaičiai, atvažiavę į Lietuvą, jautų pareigą Lietuvių Atminties ąžuolyne pasodinti medį savo tėvų, senelių ar prosenelių atminimui.

Dar dirbant Seime, teko organizuoti ir vadovauti Seimo "Ąžuolyno" bendrijai ir pradėti sodinti ąžuolus Signatarų ir Seimo narių ąžuolynė Dūkštose. Savo gretose turime patį karščiausią ąžuolynų puoselėtoją – Lietuvos "Ąžuolyno" bendrijos pirminką Šarūną Laužadį. Vieni apie ąžuolus tik dainuoja, tautininkai juos sodina. Gražu, kad ąžuolai simbolizuoja tautos ir tautinių idėjų tvirtumą, jų amžinybę.

Ne viena graži idėja buvo pradėta įgyvendinti ir anksčiau. Tai ir premijų skyrimas lietuvių kalbos mokytojams, dirbantiems pietrytinuose Lietuvos rajonuose, stipendijos studentams, specialių mokslinių ir istorinių konferencijų rengimas. Visa tai yra labai reikalinga ir būtina turi būti tęsiama. Tačiau turime padaryti daug daugiau. **Turime tautininkiškąjį darbą pradėti dirbti kartu.** Ir dar daugiau: tautininkai Lietuvoje turi pradėti gražinti skolą. Ne, ne pinigais, bet darbais. Tik darbais.

Red. priedas: "Dirva" prašo skaitytojus kuo greičiau ir gausiau atsiliepti, išsakyti nuomones dėl šių dviejų pasiūlymų – Tautos Atminties muziejaus steigimo ir Lietuvių atminties ąžuolyno sodinimo.

Moterų ansamblis. Aldona Čėsnaitė, įteikusi puokštę vadovei Dalilai Mackialienei, prisega gėlę Aloyzui Jurgučui, V.Mažeikos nuotraukoje (iš kairės): A. Jurgutis, A. Baukienė, D. Mackialienė, M. Vaitelienė ir A. Kerbelienė

PASVARSTYKIME KARTU

Dr. Leonas Milčius

Prabėgo daugiau nei pusmetis nuo mano lankymosi Jungtinėse Amerikos Vals-

tijose, o vis dar matau akyse, kaip iš senų nuotraukų gražiai šypsosi tautiniais rūbais pasirėdžiusią miela poną Jadvygą Budrienę iš Klivlendo. Menu nuostabias Mykolo Abariaus iš Detroito šeimos spalvotas fotonuotraukas, kuriose visa jo šeima taip pat su tautiniais rūbais sukasi kažkurioje Pasaulio Lietuvių šokių šventėje. Pasiidžiavimą ir gerą jaudulį kelia dr. Leono Kriaučeliūno

šeimos istorinės nuotraukos, iš kurių, trumpai akimirka, sustabdę savo šypsenas, žvelgia žinomi Amerikos prezidentai, senatoriai, kongresmenai ir kiti politikai, ką tik išklause drąsių ir taurių lietuvių kalbas apie okupuotą Tėvynę, žmonių patirtas skriaudas, pamintas visos tautos teisės ir laisvės. Ne vieną istorinę relikviją saugo Bronės ir Oskaro Kremerių iš Čikagos, brolių Romo ir Bruteno

AMERIKOS MOKYTOJAI SUGRĮŽTA Į LIETUVĄ

Balandžio 5-6 dienomis Elizabeth, New Jersey įvyko APPLE vasaros kursų organizatorių pasitarimas. Šią vasarą kursai vyks Vilniuje, Tauragėje, Alantoje ir Druskininkuose. Kursai Alantoje skiriami pietrytinės Lietuvos mokytojams. Jie bus finansuojami Amerikos lietuvių pinigais. Dar yra planuojami trumpalaikiai – vienos savaitės trukmės kursai Švenčionyse ir Jonavoje.

Kursai prasidės liepos 7 d. ir tęsis iki rugpjūčio 1 d. Jiems pasibaigus Molėtuose įvyks apibendrinamasis pasitarimas – darbo ir poilsio savaitgalis, kuris truks tris dienas. Jame bus aptarti praėję vasaros kursai ir numatyti tolesnės veiklos planai. Čia suvažiuoja buvę APPLE kursų dalyviai ir rengėjai, vyksta susitikimai ir diskusijos įvairiose grupėse.

APPLE kursų apimtis plečiama. Ir šiais metais veiks žemės ūkio srautas Tauragėje. Jau pernai buvo toks srautas, tačiau klausytojai buvo parinkti netinkamai. Šiemet planuojamoje grupėje dirbs keturi žinomi profesoriai iš Jungtinių Valstijų ir Kanados, o jų klausytojais bus Žemės ūkio akademijos ir kitų mokymo įstaigų darbuotojai.

Irena Gedris-Giedraitienė

Kiekviename mieste rengiami šeši arba septyni paskaitų srautai (dėstomieji dalykai). Dėstys apytiksliai 23 paskaitininkai iš Jungtinių Valstijų. Daug žmonių abiejose Atlanto pusėse jau nuo rudens planuoja šiuos seminarus. Daug dėstytojų kasmet keičiasi. Tai geras reiškinys, nes kiekvienas naujas specialistas suteikia naujų, įvairių žinių. Kita dalis dėstytojų yra patyrę veteranai. Jie suteikia kursams tam tikrą pastovumą ir palengvina darbą.

APPLE yra unikali organizacija. Dauguma dėstytojų atvyksta, patys apmokėję savo kelionės išlaidas. Jie atsiveža mokomąją bei padalijamąją medžiagą ir su didžiausia atsakomybe vykdo savo išpareigojimus, dirba daugiau valandų, negu savo darbovietėse Amerikoje. Jie renka aukas, kad galėtų padėti Lietuvos mokytojams apmokėti kursų lankymo išlaidas. Labai daug iš jų kasmet vėl sugrįžta! Mes, kurie esame kilę iš Lietuvos, mokslus ėję Vokietijoje ir Amerikos žemynė, jaučiame, kad atiduodame savo Tėvynei duoklę. Tačiau dauguma dėstytojų yra "gryni amerikoniai", pamilstantys žmones, su

kuriais jie kursuose susipažįsta. APPLE kursų aplinka sukuria draugišką nuotaiką, ugdančią pasitikėjimą savimi ir kitais. Ji dviem savaitėms atitraukia Lietuvos mokytojus nuo dažnai gana sunkių ir slegiančių aplinkybių. Šie kursai puoselėja jų ateities viltis. Toji draugystė ir bendradarbiavimas bei pažinimas iš arti krašto, kuris formuojasi demokratiškais pagrindais, traukia mus visus vėl sugrįžti.

Klivlendo Lietuvių Kredito kooperatyvas "Taupa" jau ketvirtį metų remia APPLE organizacijos darbą. Tautos ir Lietuvių Fondai apmoka pietrytinės dalies mokytojams skirtos sesijos Alantoje išlaidas. Tačiau, kad galėtume skirti stipendijas visiems mokytojams, kurie norėtų dalyvauti kursuose, vykstančiuose kituose miestuose, dar trūksta \$7,000. Kai kuriuose miestuose rinkliavos dabar tik prasideda. Klivlende aukos stipendijoms bus renkamos po pamaldų kiekvieną sekmadienį Dievo Motinos parapijos salėje. Šiais metais viena stipendija yra 30 dol. Aukos stipendijoms taip pat galima siųsti tiesiogiai šiuo adresu: Vaiva Vėbra, 325 Foot Hills Rd., Durham, CT. 06422.

Nauji poezijos posmai

Adomas P. Jasas

VAIDUOKLIŲ RAISTAS

Iš tėviškės legendų

Visą gūdžia naktį kaukas beržus laisto.
Kyla, kyla rūkas iš migloto raisto.
Karklas glaudžia karklą, lyg rasa sau vilgos.
Po karklu žėruoja sidabruotos smilgos.
Lyg iš maro metų dar vis gyvo gando
virš migloto raisto juodas paukštis sklando.
Visą gūdžia naktį laumės kelia vėją –
pamestų našlaičių skalbinius velėja...
Va, liepsna sužimba – pinigėliai dega...
Kažkas sako radęs ten tik velnio ragą.
Dubury lyg stalas, velėnom sužėlęs.
Sako, čia puotauja paskenduolių vėlės.
Ir jauti – krūtinė šurpuliais nukaista:
eina žiburinis per miglotą raistą.

NUGRIMZDO AKYS...

Nugrimzdo akys – melsvos žaros
Kažkur už laimės valandų...
Su vėjais marių nendrės šneras,
kur aš svajonėmis skrendu.

Kur ta mergaitė gintarplaukė,
sakyk, o mėlynas dangau,
kuri manęs prie marių laukė,
Kai laimės lūkesčiais svaigau?

Juodi laivai į tolį supas,
o bangos vaipos įkyriai.
Skausmu nukaista kraujo ūpas,
kai gęsta kranto žiburiai. –

Menu – tinklus krantan ištraukę,
žiogelį šokom vakarais,
kažkur svajonių laivas plaukė,
švytravo aukso gintarais.

Nugrimzdo akys – melsvos žaros
kažkur už laimės valandų...
Su vėjais marių nendrės šneras,
o aš tik ilgesį randu.

BŪTIES MOZAIKA

Pavasarij tėviškėj

Čionai, kur gimdamas tik kartojais,
dar kaista kraujas – po širdį trankos.
Aušra vis eina žaliaisiais gojais,
perlais nusninga laukai ir lankos.

Kur gyventa...

Dungsi ežeras užakęs
su paskendusiu varpu.
Rausta tulpės – Dievo žvakės
ant tėvų kapų...

Atodūsis

Tiek daug dar mįslingų žiburių –
kas visą šviesą jų suims? –
Aš vieną tą širdį teturiu –
ir saulės dienos, ir naktims.

Kas kaltas?

Kas kaltas, Dieve, gyvenime,
jei žvaigždės degdamos puola –
jei kartais džiugesio nerime
mums trenkiasi laivas į uolą?

Paminklo įrašas

Per amžių bijom ją patirti,
net klausti nedrįstama,
bet jis sutiko savo mirtį
kaip mielą pažįstamą.

Jaunųjų pažadas

Pasirinksim meilės kelią
į gyvenimą, kurs mums
kasdienybės rūpestėliais
žemės džiaugsmo nesudrums.

APPLE kursų akimirka. Irena Gedris iš Klivlendo, Irena Grabošaitė-Ross iš Toronto, Aldona Zaukienė iš Mokytojų Tobulinimosi instituto ir Trakų rajono pradinį klasių mokytojos, 1996

Mokytoja Amanda Muliolienė – aktyvi APPLE programos dalyvė ir lėšų rinkėja J.Jasaičio nuotr.

ANTROJI BALTISTIKOS
MOKSLINĖ KONFERENCIJA EUROPOJE
1997, VIII. 20-23
Vilniaus Universitete

Tema: "Vertybės ir normos besikeičiančioje visuomenėje"

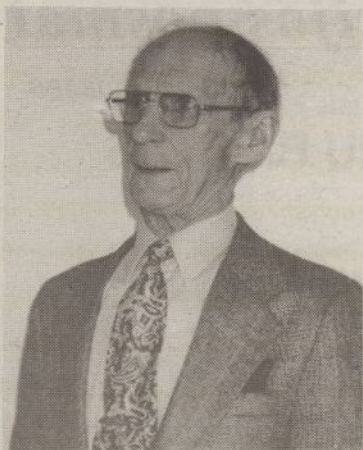
Prof. Ona Voverienė
Vilniaus Universitetas
Universiteto 3
LT-2734 Vilnius.

Telefonas: +370 2 634 018

faksas: + 370 2 634 829

elektroninis paštas: Benediktas Juodka @cr.vu.lt

LIETUVIŲ KULTŪROS DARŽELIS

Vincas Apanius

(Pabaiga)

1990 m. liepos mėnesį dr. Jono Basanavičiaus naujasis biustas buvo įmontuotas pagrindinėje darželio dalyje ant to paties pedestal. Paminklo atidengimui ruošmės iš anksto. Liepos 22-osios popietė buvo lietinga, tačiau nežiūrint blogo oro susirinko nemažai žmonių. Kaip tik tuo metu Klivlende lankėsi iš Lietuvos atvykusi Kauno kapela, kuri atliko muzikinę programą renginyje, įvykusiame Gwinn dvare Bratenalh. Ši menininkų grupė dalyvavo ir paminklo atidengimo šventėje. Iškilmingos, šiam įvykiui skirtos kalbos ir sveikinimai bei išpūdinga meninė dalis daug prisidėjo prie šios šventės sėkmės.

Toliau mus lydėjo laimė darželių atnaujinimo darbe. Į pagalbą atėjo Holden trust – privatus fondas, kurio tikslas finansuoti Rokfelerio parko pagerinimo projektus. Jo planuose yra ir tautybių darželiai. Lietuvių kultūrinis darželis gavo \$2.500 mūsų numatytam projektui įgyvendinti. Akmeninei baliustradai prie kunigaikštienės Birutės fontano buvo skirta \$1.300, o \$1.200 – darželių apželdinimui dekoratyviniais medžiais ir krūmais. Fondas apmokėjo tik už augalus, o pasodinimu mes turėjome patys pasirūpinti. Įgyvendinus šiuos projektus, mūsų darželiai jau pirmavo tarp kitų tautybių atstatymo darbuose.

Dr. Jono Basanavičiaus biusto skulptorius R. Mazoliauskas ir V. Apanius 1990 m. liepos 18 d.

Kultūros darželio komitetas. Vlado Bacevičiaus nuotraukoje (iš kairės): Vytautas Staškus, Salomėja Šukienė, Vincas Apanius, Gražina Varnelienė, Kęstutis P. Šukys

Vakaronės dalyviai, susėdę išklausyti programos. Gwin Estate, 1991 m.

Paskutinis etapas buvo Maironio paminklo atkūrimas. Pirmiausia reikėjo surasti skulptorių, kuris sugebėtų pagaminti Maironio biusto modelį, o vėliau nulieta biustą iš panašios medžiagos, kuri panaudota, gaminant V. Kudirkos biustą. Netrukus sužinojome, kad iš Lietuvos į Klivelendą yra atvykęs jaunas skulptorius Juras Palukaitis. Jis sutiko Maironio modelį ir biustą pagaminti. Sutartis buvo pasirašyta 1991 metų birželyje, darbų kaina –

2.700 dol. Juras Palukaitis pasirodė esąs tikrai talentingas skulptorius. Viskas buvo atlikta laiku, naudojant geriausias medžiagas. Jo darbą aukštai įvertino meno žinovai.

Lėšų telkimas vyko pilnu tempu: keli muzikiniai koncertai, Vilniaus operos solistės Gražinos Apanavičiūtės ir Vilniaus Konservatorijos kamerinės muzikos ansamblio pasirodymai ir kt. Ohajo (Ohio) Gydytojų draugija savo metinę premiją – 1.000 dolerių taip pat paskyrė Lietuvių kultūros darželio atnaujinimo reikalams. Jų parama atėjo labai mums reikalingu laiku – 1991 metų spalio mėnesį. Mūsų pastangas parėmė ir kredito kooperatyvas "Taupa", metiniame susirinkime paskirdama 350 dolerių.

1992 m. rugsėjo 13 d. buvo svarbi šventė – "One World Day" kurią globojo Lietuvių Kultūros darželio komitetas. Mūsų programoje – Maironio paminklo atidengimas. "Krikšto tėvais" buvo Klivlendo meras M. Vaitas (White) ir rašytoja Aurelija M. Balašaitienė – Žitkuvienė. Paminklą pašventino kunigas G. Kijauskas – Dievo Motinos parapijos klebonas. Meninei programos daliai "Mai-

ronis – literatūros genijus" vadovavo A. M. Balašaitienė ir Jūratė Balašaitytė. Šventėje

Skulptorius J. Palukaitis ir V. Apanius prie Maironio biusto 1992 m. rugsėjo 13 d.

G. Juškėno nuotraukoje: sulaužyta Lietuvių Kultūros darželio iškaba. Fotografuota 1997 m. sausio 27 d.

dalyvavo Holden Trust, Inc. Botanikos sodo, miesto, Tautinių darželių sąjungos ir kitų įstaigų bei organizacijų atstovai. Susirinko gražus būrys lietuvių. Apie šią šventę gražiai atsiliepė Klivlendo spauda. Po oficialios programos sekė vaišės, kurias paruošė "Gintaro" restoranas. Miesto meras paskelbė proklamaciją, pripažindamas lietuvių visuomenės pastangas, atnaujinant Kultūros darželius.

Užsibrėžtas tikslas buvo pasiektas – kultūros darželis atnaujintas. Šie darbai truko šešerius metus, jiems išleista apie 11.500 dol. Darželio komitetas atliko šį projektą su pasišventimu ir pavyzdingu bendradarbiavimu. Dėkojame visiems, kurie prisidėjo aukomis, lankė ir lanko Kultūros darželio renginius. Dėkojame savanoriams, talkininkavusiems šiuose darbuose. Klivlendo miesto vadovybė yra išsipareigojusi šį miesto parką išlaikyti.

Tolimesnė Lietuvių Kultūros darželio priežiūra ir pagerinimo darbai bei atsakomybė priklauso Klivlendo bendruomenei. Komitetas pasilieka kaip patariamasis junginys. Didelė moralinė ir finansinė parama lieka Lietuvių Kultūros darželio draugija, kurią sudaro nuolatiniai nariai. Nario mokestis – 10 dolerių metams. Pensininkams šis mokestis – 5 dol. Būtų malonu sulaukti ir naujų narių, jaunimo, neseniai atvykusių tautiečių. Mums reikia išlaikyti testinumą.

MOKESČIAI

Vladas Vijeikis

Ne visos metų dienos visiems patinka. Florijono uošvė nekenčia gimtadienių. Ypatingai, jeigu koks nepraustaburnis ima teirautis, kada įvyko pirmasis gimtadienis. Jai daug geriau patinka vardadieniai. Tik, deja, Amerikoje niekas jų nešvenčia. Bedieviams nepatinka Kalėdos ir Velykos, bet jie kenčia, sukančė dantis. Koks kvailys atsisakys kelių dienų apmokamų atostogų!

Bet visi iki vieno nekenčia balandžio 15-tosios. Gudruoliai siūlo tą dieną nukelti į vasario 30-tąją. Jeigu dar nesusipratote, tai priminsiu: ta diena yra paskutinė mokesčių ("taksų") mokėjimo diena. Bet kadangi mirtis ir "taksai" yra neišvengiami, tad tenka sutikti su likimo mums uždėta našta.

Itariu, kad amerikiečiams trūksta patriotizmo. Buvusioje Sovietų Sąjungoje mokesčiai buvo mokami džiaugsmingai. Žemdirbys paskutinį savo grūdų maišą veždavo atiduoti su vėliava padabintu vežimu. Fabrikuose buvo rengiami mitingai, dėkojant draugui Stalinui, kad jis leidžia pakratyti kišenes. O amerikiečiai raukosi ir delsia iki "paskutinės teismo dienos", t.y. iki balandžio 15-tosios.

Besiartinant tai nulemtai dienai, sujunda politikieriai. Jie daug kalba ir ginčijasi apie "taksų" sumažinimą. Neteko girdėti, kad kiltų ginčai, "taksus" didinant. O taip pat ir biurokratų algas. Tai praeina labai tyliai. Šitas sportas vyksta kas metai. Paprastam žmogui tai suteikia vilčių, ir tik tiek. Iškratęs visas kišenes ir neturėdamas

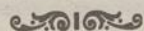
ką duoti valdžiai, nuolankiai prašo pratęsimo, ką maloniai jam suteikia, pridėdami nuošimčius už nesumokėtą sumą. Kompiuteriai dirba iki įkaitimo, pridėdami palūkanas kasdien. Milijonieriams tai visai nerūpi. Jie pasamdo gudrius advokatus, kurie taip išsukinėja, kad visai nereikia nieko mokėti.

Itariama, kad yra tokių nedėkingų piliečių, kurie nuslepia vieną kitą dolerį nuo budrių valdžios akių. Pilietis, pagautas atlikęs tokį veiksmą, keikia savo gimimo dieną. O kurio nepagavo, tas nusiperka vėliavą ir linksmai dalyvauja Liepos 4-os paradede.

Reikia pripažinti, kad amerikiečiai – dosnūs bažnyčiai. Bet jie – dar dosnesni, užpildydami mokesčių pareiškimus. Kunigai šypsosi. Jeigu tiek tikrai aukotų, tai bažnyčias galima būtų auksu iškloti. Ar galima kaltinti? Gal pilietis įrašo tokią sumą, kurią tikrai norėtų Dievui duoti. Juk pasakyta: "Kas Dievo – Dievui, kas Ciesoriaus – Ciesoriui". Žinoma, Ciesorius tave gali pagauti. O Dievas kompiuterių neturi.

Florijonas taip sako: – Valdžia ir mano žmona – labai panašios. Duodi žmonai pundą dolerių, kad nupirktų gerų produktų ir pagerintų gomurio gastronominius reikalavimus. O ką ji padaro? Ji nusiperka sijoną, skrybėlę ar kitą visai nereikalingą galanteriją. Taip ir valdžia. Moki mokesčius, kad pagerintų mūsų varganą būvį, o jie išleidžia savo asmeniniam gerbūviui.

Girdėjau, kad Lietuvoje nesugeba surinkti mokesčių. Koks nevalyvas! Į Ameriką plūsta būriai Lietuvos politikierių. Pranešama, kaip jie susitinka su labai svarbiais Amerikos pareigūnais (jų manymu). Vien tik ambasadorius Vašingtone kasdien kalbasi su (jo manymu) svarbiais politikieriais. Neteko girdėti, kad kas nors būtų susitikęs su Internal Revenue Service biurokratais ir pasimokęs, kaip surinkti mokesčius.

Žymiam lietuvių žurnalistui ir visuomenės veikėjui

A. † A.
BRONIUI RAILAI

mirus, Jo giminėms, artimiesiems ir draugams reiškiamo nuoširdžią užuojautą

"Vilties" draugija
ir "Dirvos" redakcija

"Dirvos" novelės konkurso laimėtojai

KAINA

Lina Bubliauskaitė-
Jukonienė

– Ar nori, sakyk? Aš nuoširdžiai tavęs klausiu.
– Ne, nenoriu.
– Na, matai, tu juk nekvailas vyras, – ir čia Juozas neišgirdo klastos. Jis galutinai pasimetė. Kodėl Kovaliovas jo netardo? Kodėl daugiau neklausinėja apie Adomą, o šnekučiuojasi kaip su draugu?

– Man atrodo, Juozai, kad susitarsime, – paplūjo per petį Kovaliovas. – Matau, tau rūpi mama?..

– Labai neramu dėl jos, – sukruito Juozas.

– Suprantama, tu juk geras sūnus... Eik dabar į namus, o trečiadienį iš ryto vėl pasimatysime. Sutariam?

– Gerai, ateisiu, – Juozas pakilo nuo taburetės ir vos neištiesė rankos Kovaliovui.

Juozas skubėjo į namus. Kaip ten mama? Jeigu visi tokie tardymai, tai tik vieni juokai. Juozas tikrai nieko neišduos. Na, trinkelėjo į ausį... Tai kas. Su berniokais jis dar ne taip yra susimušęs. Bet kaip gi čia yra? Broliai partizanai, o ji taip lengvai paleido. Juozas negalėjo įminti šios mįslės.

Trečiadienį Juozas į stribyną nenuėjo. Su kiekviena diena mama vis labiau gėso. Jis negalėjo palikti mamos vienos. O ir ūkyje darbų gausybė – vos spėja gyvulius apliubti – ir vėl prie mamos. Vyrukas sukosi iš visų jėgų. Vakare krisdavo į lovą kaip negyvas, o mama po Prano žūties taip ir nepakilo, taip ir neprakalbėjo...

Darbų gausybėje Juozas kartais prisimindavo pokalbį su Kovaliovu. Kokį susitarimą tasai turėjo galvoje, Juozas iki galo taip ir nesusprato. Gal čia nieko baisaus? Gal pasitiki juo? Bet kodėl? Kodėl būtent jį? Nejaugi Kovaliovas tikisi, kad Juozas sutiks? Jokių būdu! Kol gyvas bus. Geriau žūti, kaip Pranas... Nejaugi Kovaliovas mano, kad taip lengva užmiršti savo šeimos tragediją?

Rytojaus dieną Juozas mato, kad su mama visai blogai. Metęs viską, išskubėjo pas kaimynę.

– Teta, teta, bėgam greičiau pas mus. Mama miršta! – uždusęs pro ašaras skubino kaimynę Juozas. Ji kaip tik nešė kibirus jovalo kiaulėms.

– Ar tikrai, Juozuk? – nelabai tikėdama paklausė kaimynė. Jai atrodė, kad jos geriausia ir artimiausia draugė Kazėnienė dar ilgai išgu-

lės tokioje būklėje.

– Ar tikrai, Juozeli, gal tau tik pasirodė?

– Tikrai, teta, tikrai. Dabar jau viskas. Mama man bandė kažką sakyti, bet aš nieko nesupratau... Bėgam greičiau.

– Oi, Dieve brangiausias, kada šitos bėdos baigsis Lietuvoje? Ar grabnyčių turi?

– Pas mamą buvo. Rasime.

– Aš dar ir savo paimesiu.

Abu išbėgo į Juozo namus.

Kaimynė, prišokusi prie Kazėnienės lovos, griebė už rankos, už kitos, uždėjo delną ant kaktos, prikišo ausį prie ligonės nosies.

Kazėnienė nežymiai krustelėjo, ranka bejėgiškai nusviro į šoną. Tyliai sugargaliavo, tarsi negalėdama išsivaduoti iš ją slėgusios naštos.

– Jau prasideda, – lyg sau pratarė kaimynė. – Juozuk, dek greičiau žvakę!

Juozas drebančiomis rankomis uždegė žvakę. Kaimynė išspraudė žvakę į mamos rankas ir pati prilaukė.

– Klaupkis, Juozai, mama tavo išeina. Melskimės.

Juozas suklupo prie mamos lovos. Bandė pritarti kaimynei, bet niekaip negalėjo susikaupti maldai. Ašaros riedėjo jo veidu ir vilgė mamos ranką, kurią jis laikė prispaudęs prie savo lūpų.

Mama dar kartą sunkiai atsiduso, sugargaliavo. Po to kvėpavimas išsilygino ir ji vėl gulėjo, kaip gulėjusi.

– Gal pasiskubinom, Juozeli... – sušnibždėjo kaimynė. – Bet nuo jos pasitraukti negalima. Negerai, jei išeis be žvakės. Sunku bus jos sielai. Aš dabar prie jos pabūsiu, o tu eik pakviesk daugiau kaimo moterų. Greitai reikės jų pagalbos.

Juozas buvo beišeinąs, kai tarpduryje susidūrė su tuo pačiu stribu, kuris jį išsivedė aną kartą.

– Tai ką, vyreli, neklausai valdžios nurodymų? Gal banditų įsakymų tu klausai?

Juozas apstulbo.

– Kada tau buvo pasakyta ateiti į valsčių?

Juozą pritrenkė stribo bukumas ir žiaurumas. Nejaugi jis nemato, kad mama miršta?

– Tai... aš dabar negaliu... mama miršta.

– Nu, nu, mama miršta. Nesirūpink tu savo mama, ji dar šimtą metų gyvens. Geriau pagalvok apie save.

TINKLINIO TURNYRAS KLIVLENDE

5-sis Klivlendo (Cleveland, OH) LSK "Žaibo" kviestinis etninis, mišrių komandų tinklinio turnyras įvyks gegužės 3 d., šeštadienį, Dievo Motinos (Our Lady of Perpetual Help) parapijos salėje, 18022 Neff Road, Cleveland, Ohio. Turnyro pradžia – 9:00 val. ryto. Salė atidaryma nuo 8:00 v.r.

Komandą sudaro 6 žaidėjai, iš kurių aikštėje turi būti ne mažiau kaip 2 moterys arba ne mažiau kaip 2 vyrai. Šio turnyro rėmuose

bus įvykdytos ir lietuvių 1997 metų pirmenybės, kurių laimėtojai bus nustatyti pagal etninio turnyro rezultatus.

Pagal pradinės registracijos duomenis, šiame 6 komandų turnyre numato dalyvauti keturios lietuvių komandos: Toronto "Aušra", Čikagos "Krantas", Detroito "Kovas" ir šeimininkai – Klivlendo "Žaibas".

Galutinė komandų registracija baigiama balandžio 23 d. Norėdami gauti papildomų žinių, kreipkitės į

Algirdą Bielskų, tel. 216-486-0889, faksu: 216-481-6064. Be to galima kreiptis į Petrą Stungį, tel. 216-486-7329 arba Paulių Kijauską, tel. 216-261-3605.

Žaidėjus ir žiūrovus prašome savo automobilius šeštadienį po 3:00 val. p.p. statyti apatinėje (iš Marcella Rd. pusės) automobilių stovėjimo aikštelėje arba gatvėje, paliekant viršutinę (iš Neff Rd. pusės) aikštę bažnyčios lankytojams.

LSK "ŽAIBAS"

ELEONORĄ VAŠKELYTĘ PRISIMENANT

Kartu su sveikinimu – "Sveiki sulaukę Šv. Velykų", gerokai pavėluotai atėjo liūdna žinia: 1996 m. rugpjūčio 10 d. Vilniuje mirė Eleonora Vaškelytė-Gopienė.

Eleonora Vaškelytė – Nepriklausomos Lietuvos žymi sportininkė: lengvaatletė, krepšininkė, tinklininkė. Jos tėviškė – Užpaliai, Utenos rajone. Gyveno Kaune, dirbo miesto savivaldybės įstaigoje. Laisvalaikį pašventė sportui. Priklausė "Jaunosios Lietuvos" tautininkų sporto klubui J.S.O. Lietuvą ji atstovavo Baltijos valstybių varžybose, Čekoslovakijos "Sokolų" sąskrydyje ir Europos moterų krepšinio pirmenybėse Romoje.

Eleonora Vaškelytė dalyvavo pirmoje Lietuvos Tautinėje olimpiadoje – 1938 m. Ji laimėjo 5 medalius. 3 sidabro medaliai teko jai už lengvąją atletiką: 80 m. kliūtinį bėgimą, šuolį į tolį, estafetę 4x100. Aukso medaliu ji apdovanota už pasiekimus tinklinyje, bronzos – krepšinyje. Sidabro medalį Eleonora parsivežė iš Romos.

Nepriklausomybės laikotarpis parodė, kad Lietuvos sportas žengė teisingu keliu. Deja, okupantai sužlugdė pradėjusią klestėti sportinę veiklą. Eleonora Vaškelytė buvo išvežta į Sibirą, kur patyrė daug vargo. Grįžusi į Lietuvą su vyru Bronium Gopu ir sūnumi apsigyveno Vilniuje. Čia pasistatė namus ir augino gėles. Tai buvo jos pragyvenimo šaltinis. Laiškuose jautėsi daug kartėlio okupantui. Dažnai klausdavo: "Už ką?"

Lietuvos sporto žymūnė Eleonora Vaškelytė buvo kilni lietuvė ir liko ištikiama tautinei idėjai iki mirties. Gerbdama mielos jaunų dienų sporto bei idėjos draugės atminimą, vietoj gėlių ant jos kapo skiriu paramą "Dirvai".

Bronė Didžiulytė-Miklienė

JSO tinklininkės – aukso medalių laimėtojos Tautinėje olimpiadoje. Iš karės: Abramčikaitė, Didžiulytė, Klibavičiūtė, Liutkevičiūtė, Vaškelytė, Urbanavičiūtė

JSO krepšininkės – bronzos medalių laimėtojos Tautinėje olimpiadoje. Iš kairės: Mazurkevičiūtė, Pauliukevičiūtė, Klibavičiūtė, Didžiulytė, Vaškelytė

A. † A.

ALEKSUI JOHANSONUI

mirus, liūdesyje likusias dukras IRENĄ ir SOFIJĄ, sūnų HENRIKĄ su šeimomis, gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame

Aldona ir Edas Blumentaliai
Jadvyga Dautienė
Jolanta ir Renius Dautai
Saulė ir Marius Narbutaičiai
Bronė ir Benjaminas Paulioniai
Elzė ir Vytautas Račkauskai
Jonas Rastenis
Roma ir Henrikas Tatarūnai

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos veikėjui

JUOZUI RENTELIUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamo jo žmonai ir dukteriai BIRUTEI BANAITIENEI ir kartu liūdime

Rūta Sakienė
Dr. Povilas ir Aldona Švarcai

A. † A.

JUOZUI RENTELIUI,

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos nariui, buvusiam Bostono skyriaus pirmininkui mirus, jo žmonai PETRUTEI, dukrai ir jos šeimai, visiems giminėms ir artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos valdyba

Šv. Kazimiero Lituaništinės mokyklos mokytojos ir Tėvų komitetas reiškia nuoširdžią užuojautą kolegėms VIDAI, RIMAI, DAIVAI ir AUDRAI ŽIEDONYTĖMS, netekusioms brangaus Senelio

KAZIO ŽIEDONIO

Te jo šviesus prisiminimas lieka gražiu pavyzdžiu ateities kartoms

Mūsų mielam draugui

A. † A.

KAZIUI ŽIEDONIUI

mirus, jo dukrai NIJOLEI BALČIŪNIENEI, sūnums RIMUI ir VALDUI bei jų šeimoms reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime

Janė ir Stepas Butrimai

A. † A.

KAZIUI ŽIEDONIUI

mirus, jo dukrai NIJOLEI, sūnums VALDUI ir RIMUI, seserims: JADZEI, MARYTEI ir HALEI bei jų šeimoms, vaikaitiams ir provaikaitiams, visiems giminėms bei artimiesiems reiškiamo gilią šaulišką užuojautą ir kartu liūdime

L.Š.S-gos Išeivijoje
"Žalgirio" šaulių kuopa

A. † A.

Dr. VENCESLOVUI TUMASONIUI

Amžinybėn iškeliavus, žmonai VIDAI, dukroms EGLEI ir SAULEI bei sūnui RIMUI su šeimomis reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir dalinamės liūdesiu

Bronė Miklienė
Auksė ir Rimas Vaičiaičiai
Rūta ir Andrius Pužauskai

G. Kijauskienės nuotr.

RENGINIŲ KALENDORIUS

• GEGUŽĖS 11 d. 11:30 v. ryto – Motinos Dienos priešpiečiai, parapijos salėje. Rengia šv. Jurgio parapijos taryba
• GEGUŽĖS 26 d. 8:30 v. ryto – Memorial day: apeigos, šv. Mišios, pusryčiai. Rengia Katolikų Karo Veteranų 613-asis postas šv. Jurgio parapijoje
• BIRŽELIO 1 d., sekmadienį, – Ateitininkų Šeimos šventė, Dievo Motinos parapijoje
• LIEPOS 19 d. 5:00 v.v. – Lietuvių kultūrinių darželių vakaronė Gwinn Estate
• LIEPOS 20 d. 11:30 ryto – šv. Jurgio parapijos gegužinė šv. Jurgio parapijos sodyboje
• SPALIO 18–19 d. – nemokami skiepai nuo gripo. Rengia šv. Jurgio parapijos taryba

• LAPKRIČIO 16 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos Rudens festivalis
• GRUODŽIO 20, 21 d. – šv. Jurgio parapijos Kalėdinų kepiinių pardavimas

"LIETUVOS AIDAS"

Vilniuje leidžiamas patriotinės minties dienraštis geriausiai informuoja apie Lietuvą. Prenumerata oro paštu metams – \$130 puisei metų – \$70 JAV.

Prenumeratą priima: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. (630) 986-1613

Psychological Health Center and Alcoholism Treatment Program, Inc.

6315 Pearl Road, Suite 101
Parma Heights, Ohio 44130

Telefonas: (216) 845-9061

Faksas: (216) 845-9062

Dr. Gintautas Z. Sabaitis Psichologas
Priimame "Medicare" ir kitus sveikatos apdraudimus

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

ATLANTA IMPORT EXPORT

JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:

LITMA IMPORT EXPORT
639 EAST 185 STREET
CLEVELAND OH 44119
216-481-0011

SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU
LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI

JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
PATERBURGE IR KALININGRADO SR.

ATLANTA IMPORT EXPORT
(312) 434-2121 arba (800) 775-7363

ŠVENČIŲ AIDAI

Velykų bobutė: "Tai ką pasakysi, vyruti?" G. Juškėno nuotr.

KLIVLENDO SKAUTININKIŲ DRAUGOVEI – 45 METAI

Persikėlusios iš Vokietijos į Ameriką, Klivlende susibūrusios skautininkės rūpinosi čia perkelti ir skautų veiklą. 1952 metais jos, vadovaujant skautininkei dr. D. Kesiūnaitei, įsteigė Klivlendo Skautininkų draugovę. Skautai iki šių dienų veikia gana aktyviai, labai daug dėmesio skirdami jaunimo ugdymui, skautiškų tradicijų puoselėjimui.

Balandžio 2 d. Skautininkų draugovė paminėjo 45-erių metų veikos sukaktį ir pagerbė savo vyriausias nares. Sueigoje dalyvavo aštuonios skautininkės, pradėjusios skautauti dar Nepriklausomoje Lietuvoje. Draugininkė Amanda Muliolienė pakvietė Aureliją M. Balašaitienę išryškinti šios sueigos prasmę. Skautininkės I. Jonaitienė, O. Kavaliūnienė, J. Budrienė, N. Juškėnienė, S. Knystautienė, M. Švarcienė, A. Balašaitienė ir A. Bakūnienė papasakojo įdomesnius savo skautavimo epizodus. Jos apdovanotos gvazdikų žiedais. Išreikšta pagarba už ilgalaikį dalyvavimą skautijos veiklos puoselėjime.

Volungė

Vyriausios skautininkės. Pirmoje eilėje (iš kairės): S. Knystautienė, I. Jonaitienė, J. Budrienė ir O. Kavaliūnienė. Antroje eilėje: N. Juškėnienė, M. Švarcienė, A.M. Balašaitienė ir A. Bakūnienė

V. Bacevičiaus nuotr.

V. Bacevičiaus nuotraukoje – Klivlendo skautininkės

DIRVA

BALANDŽIO 23-OJI – ŠVENTOJO JURGIO DIENA

Šv. Jurgis jo vardu pavadintoje Klivlendo bažnyčioje
G. Juškėno nuotr.

JAUNIMO ŠOKIAI

Kada?

- Šeštadienį, gegužės 3 d.
- Šeštadienį, birželio 7 d.
- šokiai prasidės 8:00 v.v.

Kur?

- Lietuvių Namų apatinėje salėje
- 877 East 185th Street, Cleveland

Muzika rūpinasi Rimas Biliūnas lėjimas: \$5.00

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

OHAJO (OHIO) VYSKUPIJOS 150-MEČIO SUKAKTUVĖS

Balandžio 23 d., trečiadienį Klivlendo (Cleveland, OH) Katalikų vyskupija 7:30 val. vakaro šv. Jono katedroje pradeda Mišiomis švęsti 150 metų sukaktuves. Iki ateinančių metų balandžio 23 d. numatyta eilė renginių. Apie juos bus pranešta visose parapijose.

Klivlendo vyskupija

buvo įkurta 1847 m. balandžio 23 d. Skaičiuojama, kad Ashland, Cuyahoga, Geauga, Lake, Lorain, Medina, Summit ir Wayne apskrityse, įeinančiose į šią vyskupiją, gyvena apie 830,000 katalikų. Tai sudaro apytiksliai 30% visų 2.8 milijono gyventojų tose 8-se apskrityse, užimančiose 3,414 kvadratinį mylių

plotą Ohajo (Ohio) valstijoje.

Pirmuoju Klivlendo vyskupu buvo Louis Amadeus Rappe (1847-70 m.). Šiuo metu vyskupijai, kuri savo dydžiu yra 11-oji JAV diecezija, vadovauja vysk. Anthony M. Pilla. Jo pagalbininkai yra vysk. A. James Quinn ir vysk. Edward Pevec.

Ger.J.

PATIKSLINIMAI

Balandžio 8 d. (13-ame numeryje), 11 puslapyje išspausdinta žinutė "Kovo 11-oji paminėta Lietuvių sodyboje". Joje rašoma, kad "savo kūrybos eiles skaitė Bronė Jacikevičienė". Redakcija gavo gerb. B. Jacikevičienės laiškutį, kuriame prašoma patikslinti, kad minėtoje šventėje ji deklamavo Česlovo Masaičio ir Balio Gaidžiūno eiles.

Balandžio 15 d. (14-ame numeryje) 5 puslapyje, įrašė po nuotrauka neteisingai nurodyta LB Baltimorės

apylinkės pirmininko Vytauto Eringio pavardė. Gerb. p. V. Eringį atsiprašome.

Tame pačiame 14-ajame numeryje, 8 puslapyje išsibrovė itin apmaudi klaida. Eilėraštis "Benamių daina" priklauso ne Marijos F. Janužienės, o Bernardo Brazdžio plunksnai. Jis išspausdintas knygoje "Svetimi kalnai", 128 puslapyje.

Kreipiamės į visus, mums rašančius arba žodžiu teikiančius įvairias žinias, prašydami rūpestingai nurodyti autorių arba atlikėjų pa-

vardes, pavardes, datas ir kitus duomenis. Deja, gana dažnai gauname didžiulius pluoštus įvairios formos lapelių – dauginimo aparatais atšviestų kopijų. Tada labai sunku susigaudyti, iš kurio šaltinio jie paimti. Taip atsitiko ir šį kartą. Dėkojame klivlendietėms p. Vidai Bučmieniei, kuri pirmoji pranešė redakcijai apie šią klaidą ir p. Jadvygai Budrienei, padėjusiai rasti šį eilėraštį minėtoje knygoje.

Redaktorius

RITA STASKUTĖ

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1997

Skrydžiai į Vilnių dar vis geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

TAUPA Lithuanian Credit Union Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

Paskolos namų remontui nuo 7%
Dėl smulkesnės informacijos skambinkit TAUPAI

Prieš perkant naują mašiną – pasiteiraukite TAUPOJE
Naujom mašinom – nuo 7.0% Naudotom mašinom – nuo 8.5%

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. – 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. – 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. – 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. – 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000